OMRAAM MIKHAEL AIVANHOV

De la om la Dumnezeu
sefiroturi şi ierarhii îngereşti

colecția IZVOR Nr. 236

Cuprins

Cap I **De la om la Dumnezeu: noțiunea de ierarhie**

Oamenii se aseamănă adesea cu vapoare în derivă. Ei se conduc, din fericire, după câteva reguli date de familie, studii, meserie, viaţă socială, dar în interior mulţi sunt ca nişte ambarcaţiuni lansate în plină mare, fără busolă şi fără hartă de navigaţie. Veţi spune că unii au religia... Da, religia ajută mult oamenii, dacă cei care o reprezintă se preocupă cu adevărat de a le da un sistem coerent, plecând de la care ei pot să-şi organizeze viaţa interioară. Dar eu nu vreau să critic bisericile şi clerul, mulţi alţii au făcut-o înaintea mea, poate mai bine ca mine. Ceea ce vreau, e să vă dau metode care vă vor permite să realizaţi ceea ce este scopul tuturor religiilor: stabilirea unei legături cu Dumnezeu.

Da, auzim de atâtea ori repetându-se că cuvântul religie vine din latinescul "religare" adică relegare! Religia e cea care îl releagă pe om la Dumnezeu. Dar ce idee avem despre Dumnezeu, şi cum se poate stabili această legătură? Veţi spune: "E uşor, ne legăm la Dumnezeu prin rugăciune." Ah! dacă ar fi aşa de simplu! Ca şi cum ar fi suficient să spunem: "Dumnezeul meu... Domnule Dumnezeu..." pentru a intra în legătură cu El!

Pentru a pretinde că îl atingem direct pe Dumnezeu, trebuie să ştim ceea ce este! Nu vreau să spun că nu se întâmplă să auzim câte ceva de la El, dar în orice caz nu de la El în persoană. Să luăm un exemplu foarte simplu. Aveţi de trimis o scrisoare... Ea va trece în mod necesar prin intermediari: angajatul de la poştă care pune ştampila, cei care o expediază, calea ferată, vaporul sau avionul. Când ea soseşte în sfârşit la destinaţie, câteodată după zeci de zile, factorul poştal o distribuie: el o pune în cutia de scrisori sau o lasă la portar, care se va ocupa de ea. Şi dacă trebuie să scrieţi unei persoane suspusă, unui monarh, unui preşedinte de Republică sau unui ministru, atunci ea v-a trece prin mâinile secretarilor care o vor transmite... sau nu o vor transmite; dacă conţinutul scrisorii voastre nu e de o importanţă capitală ea nu va ajunge niciodată la destinatar, numai la un colaborator care o va citi şi vă va răspunde.

Iată cum se petrec lucrurile pe pământ. Deci, cel care îşi imaginează că atunci când se adresează lui Dumnezeu mesajul său sau rugămintea sa Îl atinge direct, e un ignorant, asta e! Pe pământ, e imposibil să te adresezi unui personaj înalt fără a trece prin intermediari, dar ei îşi închipuie că pe Dumnezeu, da, îl vor atinge direct! Pentru că Dumnezeu, înţelegeţi, e un bonom foarte drăguţ, foarte accesibil, putem să-L batem pe umăr, să-L tragem de barbă, El ascultă toate plângerile, toate reclamaţiile şi chiar El în persoană răspunde la acestea... Dar ce e cu toţi aceşti ignoranţi care cred că gândurile şi sentimentele lor ajung direct la Dumnezeu şi chiar El Însuşi va veni special să se ocupe de ei? E singur în Cer, înţelegeţi, El nu are servitori, nu are lucrători pentru a face munca, El trebuie să facă totul. Şi e acelaşi care odinioară s-a înhămat să creeze lumea în şase zile. Săracul, câtă muncă! Nu are pe nimeni care să-L ajute.

Pe pământ, cel mai mic patron are una sau mai multe secretare şi echipe de lucrători; dar Dumnezeu, nu, El Însuşi trebuie să facă toată munca şi oricine poate să aibă de-a face cu El. Unii vă vor spune: ei discută cu Dumnezeu şi Dumnezeu le răspunde. Sau uneori, e invers: Dumnezeu le vorbeşte şi ei Îi răspund! Nefericiţii, dacă lucrurile s-ar petrece aşa cum îşi imaginează, de mult ar fi fost fulgeraţi, pulverizaţi, nu ar fi rămas nici cea mai mică urmă din ei. Dumnezeu e o energie de o putere indescriptibilă, nici o fiinţă umană nu a putut nici să-L atingă, nici să-L asculte, nici să-L vadă. Veţi spune că Avraam, Moise şi profeţii Israelului au vorbit cu Dumnezeu. Da, Vechiul Testament e plin de aceste dialoguri, dar în realitate acesta nu este decât un mod figurat de a prezenta lucrurile...

O imagine care ne poate da aproximativ o idee despre Dumnezeu este cea a electricităţii. Ne servim de electricitate pentru a ne lumina, a ne încălzi şi pentru a face să funcţioneze tot felul de aparate. În case, uzine, oraşe, totul funcţionează cu electricitate! Dar ştiţi câte precauţii trebuie luate pentru a nu provoca scurtcircuite şi accidente ca incendii sau electrocutări, de exemplu. Un contact direct cu electricitatea poate fi mortal, pentru că e o energie de o putere imensă. Pentru a o face să vină la noi şi pentru a o putea utiliza cu riscuri mici, trebuie să o adaptăm cu ajutorul transformatoarelor, apoi să o canalizăm prin intermediul circuitelor adesea foarte complicate. Ei bine, este la fel şi cu Dumnezeu. Dumnezeu este comparabil cu o electricitate pură care nu poate coborî până la noi decât prin intermediul transformatoarelor. Aceste transformatoare sunt nenumăratele entităţi luminoase care populează cerurile şi pe care tradiţia le numeşte ierarhiile îngereşti. Prin ele primim lumina divină, şi tot prin ele reuşim să intrăm în relaţie cu Dumnezeu.

Da, iată ce trebuie ştiut: între noi şi Dumnezeu există un întreg drum de parcurs, un spaţiu atât de vast încât e imposibil să-l concepem, şi acest spaţiu nu e gol, el se compune din

regiuni locuite de entități spirituale. Toate religiile au menționat într-un fel sau altul existența acestor regiuni şi acestor entități. Pentru mine, tradiția evreiască este cea care dă noțiunile cele mai precise, cele mai clare. Atât creştinismul cât şi islamismul au moştenit în parte aceste noțiuni.

Majoritatea oamenilor se poartă ca şi cum ar fi singurele creaturi cu adevărat evoluate. Sub ei sunt animalele, plantele, pietrele, iar deasupra, foarte departe, undeva, este Dumnezeu... câți încă o cred! Ei ignoră existența tuturor acelor ființe care fac legătura dintre Dumnezeu şi ei. Sau, chiar dacă ştiu de existența lor pentru că au auzit vorbindu-se de ele, ei se gândesc la ele rar, nu încearcă să stabilească legături cu aceste ființe. Catolicii, ortodocşii se adresează sfinților; e bine, dar chiar şi cei mai mari sfinți nu sunt decât ființe umane, şi cultul acestora aminteşte adesea de culturile păgâne: pentru a regăsi un obiect pierdut trebuie să ne adresăm sfântului Antoine de Padoue; pentru a evita un accident, sfântului Christophe... Toți sfinții calendarului sau aproape toți au o funcție particulară, şi un număr incalculabil de Notre Dame sunt invocate pentru a obține vindecarea, protecția, naşterea unui copil, abundența recoltelor, întoarcerea soțului sau femeii infidele, etc. Creştinii au tendința de a dispreţui religiile politeiste şi multitudinea lor de divinități, fără a-şi da seama că şi ei de asemenea, într-un anume fel, au un veritabil panteon.

Acest obicei de a invoca entități spirituale cărora li se atribuie diferite puteri provine dintr-o veche antichitate şi creştinii l-au preluat şi l-au prelungit. Aceasta arată clar că, chiar şi pentru ei, Dumnezeu este atât de departe că au nevoie să recurgă la intermediari. De aceea e important de a cunoaşte mai bine existența ierarhiilor îngereşti, ce sunt ele, cum se situează şi care sunt puterile lor.

Se menționează în Geneză un simbol al acestei ierarhii îngereşti care face legătura între om şi Dumnezeu: e scara lui Iacob. “Iacob ajunse într-un loc unde îşi petrecu noaptea, pentru că soarele asfințise. El a luat o piatră pe care a pus-o căpătâi şi s-a culcat în acel loc. Şi a avut un vis. Se făcea că o scară era sprijinită de pământ iar capătul atingea cerul, iar îngerii lui Dumnezeu urcau şi coborau pe această scară. Şi iată, Eternul se afla deasupra ei.”

Scara e o imagine interesantă de studiat, pentru că ea exprimă nu numai ideea de intermediar între jos şi sus, dar şi cea a ierarhiei: se vorbeşte de “scară socială” pentru a exprima ierarhia situațiilor pe care oamenii le ocupă unii față de alții. Se vorbeşte de scara valorilor, scara culorilor... Întreaga viață demonstrează necesitatea unor scări... nu numai pentru a urca pe un acoperiş! Veți spune că există şi alte mijloace. Da, dar şi acestea sunt tot echivalente cu o scară.

Tradiția creştină, care preia tradiția evreiască, învață despre existența a nouă ordine îngereşti: Îngerii, Arhanghelii, Principatele, Virtuțile, Puterile, Dominatorii, Tronurile, Heruvimii, Serafinii. Aceste ordine îngereşti sunt fiecare un aspect al puterii şi virtuților divine, dar mai ales reprezintă pentru noi noțiuni mai accesibile decât cuvântul Dumnezeu. Pentru buna noastră dezvoltare spirituală, trebuie să cunoaştem existența acestor entități care ne depăşesc, pentru că ele sunt pentru noi ca nişte faruri pe drumul nostru.

Desigur, puteți să vă adresați lui Dumnezeu, dar ştiind că nu-L veți atinge niciodată direct. Servitorii săi îi vor transmite dorințele, rugăciunile voastre... sau poate nu le vor transmite: multe cereri nu ajung la destinație pentru că pe drum există entități care fac un triaj. Ele privesc şi spun: “Nu e necesar să aducem aceste lucruri până la Dumnezeu, El are altceva de făcut decât de a asculta acest gen de reclamații. La coş cu ele!”

Şi să nu vă imaginați că Dumnezeu în persoană va veni să vă viziteze. Va veni poate un Arhanghel aducându-vă un mesaj, un atom de lumină, şi aceasta va fi deja foarte mult. Cine suntem noi pentru ca Dumnezeu, Stăpânul lumilor, să se deplaseze?... Şi de altfel nu am rezista puternicelor vibrații ale prezenței Sale. Se spune în Psalmi: “Totul se face ca ceara în fața Sa.” Ordinele îngereşti sunt transformatoare care canalizează această putere pentru ca ea să poată sosi până la noi fără a ne pulveriza.

Da, acestea să fie clare pentru voi. Puteți, desigur, să vă adresați direct lui Dumnezeu, şi eu o fac, dar ştiind că sunt alții care transportă cererile voastre, şi dacă ele nu sunt pure şi dezinteresate ele vor fi aruncate la coş şi nu veți primi nici un răspuns. E bine să ştiți de la început cum stau lucrurile pentru a nu vă înşela şi a nu aştepta inutil. Tot ceea ce putem primi de la Dumnezeu este o rază, un efluviu care vine de departe, de foarte departe şi care coboară

prin intermediul ierarhiei îngereşti. Tot Dumnezeu este Acela care ne răspunde, pentru că Dumnezeu se găseşte la toate nivelele creației, dar El nu ne răspunde niciodată direct.

Cap II **Prezentarea Arborelui Sefirotic**

Pentru cel care simte nevoia de a se apropia de Creator, de a-i penetra imensitatea, religia dă câteva mijloace: rugăciunea, participarea la slujbele religioase, ascultarea unor anumite reguli. E bine, dar e insuficient. Pentru a ne apropia de Dumnezeu, nu e suficient a simți emoții mistice şi a respecta reguli, e necesar de a aprofunda un sistem de explicare a lumii.

De la început, am vrut să găsesc un astfel de sistem şi l-am căutat în toate direcțiile. Am studiat ce învață marile religii ale lumii, şi sistemul care mi s-a părut cel mai bun - cel mai vast şi în acelaşi timp cel mai precis - l-am găsit în tradiția evreiască, în Kabbala: Arborele sefirotic, Arborele vieții. Nu spun că alte doctrine sunt rele sau false, nu, dar noțiunile pe care le prezintă rămân risipite, nu dau o privire aşa de profundă, aşa de structurată şi aşa de sintetică. Arborele sefirotic este o sinteză a universului, el este pentru mine cheia care permite descifrarea misterelor creației. El se prezintă sub forma unei scheme foarte simple, dar conținutul său e inepuizabil. Şi chiar, multe episoade din Vechiul şi Noul Testament pot fi interpretate în lumina Arborelui sefirotic.

Kabalişti împart universul în zece regiuni sau sefire corespunzătoare primelor zece numere (cuvântul sefiră, la plural sefirot, semnifică numărarea). Fiecare sefiră se identifică cu ajutorul a cinci nume: numele lui Dumnezeu, numele sefirei însăşi, numele şeful ordinului îngeresc, numele ordinului îngeresc şi în fine numele unei planete (planşa de la sfârşitul volumului vă permite să consultați în orice moment schema detailată a Arborelui Sefirotic).

Este vorba de cinci planuri distincte şi veți înțelege mai bine natura lor ştiind că putem să stabilim o corespondență între aceste cinci planuri şi cele cinci principii din om care sunt: spiritul, sufletul, intelectul, inima şi corpul fizic: Dumnezeu corespunde spiritului, sefira corespunde sufletului, şeful ordinului îngeresc corespunde intelectului, ordinul îngeresc corespunde inimii şi planeta corespunde corpului fizic.

Fiecare sefiră e deci o regiune locuită de un ordin al spiritelor luminoase având în fruntea sa un arhanghel, el însuşi supus lui Dumnezeu. Deci Dumnezeu este Cel care dirijează aceste zece regiuni, dar sub un nume diferit în fiecare regiune. Iată de ce Kabbala dă zece nume lui Dumnezeu. Aceste zece nume corespund unor atribute diferite. Dumnezeu este unul, dar El se manifestă diferit în funcție de aceste regiuni. Este tot timpul acelaşi Dumnezeu unic, dar prezentat sub zece aspecte diferite, şi oricare dintre aceste aspecte nu e inferior sau superior altuia.

Cele zece nume ale lui Dumnezeu sunt:

- *Ehieh*	- *Eloha vaDaath*
- *Iah*	- *Iehovah Tsebaoth*
- *Jehovah*	- *Elohim Tsebaoth*
- *El*	- *Chadai El Hai*
- *Elohim Gibor*	- *Adonai Meleh*

Semnificația acestor nume necesită explicații. A se vedea cap IV.

Cele zece sefiroturi sunt:

- *Kether:* Coroana	- *Tiphereth:* Frumusețea
- *Hohmah:* Înțelepciunea	- *Netsah:* Victoria
- *Binah:* Inteligența	- *Hod:* Gloria
- *Hessed:* Grația	- *Iesod:* Fundamentul
- *Gebourah:* Forța	- *Malhouth:* Regatul

Şefii ordinelor îngereşti sunt:

- *Metatron:* care participă la Tron
- *Raziel:* secretul lui Dumnezeu

- *Tsaphkiel:* contemplarea lui Dumnezeu
- *Tsadkiel:* justiţia lui Dumnezeu
- *Kamael:* dorinţa lui Dumnezeu
- *Mikhael:* care e ca Dumnezeu
- *Haniel:* graţia lui Dumnezeu
- *Raphael:* vindecarea lui Dumnezeu
- *Gabriel:* forţa lui Dumnezeu
- *Ouriel:* Dumnezeu este lumina mea, sau *Sandalfon* care e interpretat ca forţa care uneşte materia în formă.

Ordinele îngereşti sunt:
- *Hayoth haKodesch:* Animalele sfinţeniei sau, în religia creştină, Serafinii
- *Ophanim: Roţile,* sau Heruvimii
- *Aralim:* Leii, sau Tronurile
- *Haschmalim:* Scânteietorii sau Dominatorii
- *Seraphim:* Înflăcăraţii, sau Puterile
- *Malahim:* Regii, sau Virtuţile
- *Elohim:* dumnezeii, sau Principatele
- *Bnei Elohim:* Fii de dumnezeu, sau Arhanghelii
- *Kerroubim:* Puternicii, sau Îngerii
- *Ischim:* Oamenii sau Comuniunea Sfinţilor

În fine, corpurile cosmice sau planetele care corespund planului fizic sunt:

- *Reschith haGalgalim:* primele turbioane
- *Mazaloth:* Zodiacul
- *Chabtai:* Saturn
- *Tsedek:* Jupiter
- *Madim:* Marte
- *Chemesch:* Soarele
- *Noga:* Venus
- *Kohave:* Mercur
- *Levana:* Luna
- *Aretz:* Pământul, sau *Olam Iesodoth,* adică lumea fundamentului.

Cei din vechime, care nu cunoşteau decât şapte planete, nu au plasat pe Arborele sefirotic nici pe Uranus, nici pe Neptun, nici pe Pluton. Ei au făcut să corespundă lui Kether nebuloasele, primele turbioane: *Reschith haGalgalim,* şi lui *Hohmah*, Zodiacul: *Mazaloth.* Putem să păstrăm această atribuire, dar putem de asemenea să-l plasăm pe Uranus la nivelul lui *Hohmah*, pe Pluton la nivelul lui *Daath* şi pe Neptun la nivelul lui *Kether*.

Kabaliştii au numit această figură Arborele Vieţii pentru că acest ansamblu format din sefiroturi trebuie înţeles ţinând cont de tocmai de imaginea unui arbore.

Cum e făcut un arbore? El are rădăcini, un trunchi, crengi, frunze, flori şi fructe care sunt solidare între ele. La fel, sefiroturile sunt legate între ele prin căi de comunicare numite "cărări". Aceste cărări, în număr de 22, sunt desemnate de cele 22 de litere ale alfabetului ebraic:

Cele 22 de cărări şi cele 10 sefiroturi sunt numite cele 32 de căi ale Înţelepciunii care sunt, simbolic, plasate în *Hohmah.* Veţi înţelege mai bine natura şi funcţiile acestor treizeci şi două de căi dacă veţi încerca să faceţi o legătură cu faptul că avem 32 de dinţi. Da, şi de altfel nu se vorbeşte de "dinţi (măsele) de minte"? Avem 32 de dinţi pentru a mesteca hrana şi cele 32 de căi sunt de asemenea, într-un anumit fel, dinţi cu care mestecăm hrana psihică şi spirituală pe care o primim în fiecare zi. Prin această masticaţie obţinem înţelepciunea. A deveni înţelept înseamnă a mastica experienţele pe care le facem în fiecare zi pentru a reţine sucul nutritiv.

Cele 32 de căi ale Înțelepciunii leagă cele 10 sefiroturi, fiecare cu cele 5 diviziuni, de aceea Kabbala spune că ea conduce spre cele 50 de porți ale Înțelepciunii care sunt atribuite simbolic sefirei *Binah.* Pentru a deschide porțile trebuie să avem chei. Şi adevărata cheie în Ştiința inițiatică este cunoaşterea omului însuşi. Inițiatul poate cunoaşte totul pentru că se cunoaşte pe sine. În unele reprezentări, în anumite fresce egiptene de exemplu, Inițiatul ține în mână un fel de cheie de formă identică simbolului lui Venus . Acest simbol reprezintă schematic ființa umană cu cap, cele două brațe depărtate şi cele două picioare unite. Inițiatul posedă cheia care îi permite de a se cunoaşte, şi cunoscându-se, el cunoaşte întreg universul, el poate dechide porțile tuturor regiunilor lui.

Vă veți întreba fără îndoială: “De ce zece sefiroturi? Universul e divizat chiar în zece regiuni?” Nu, şi la acest subiect există un punct important pe care trebuie să-l cunoaşteți. Arborele sefirotic nu e destinat să ne învețe astronomie sau cosmogonie. În realitate, nimeni nu poate spune cu exactitate ce este universul şi cum a fost el creat. Arborele sefirotic reprezintă un sistem de explicare a lumii care e de natură mistică. Bazele sale au fost puse de milenii. Spiritele excepționale care l-au conceput nu posedau, evident, telescoape sau lunete astronomice. Prin meditație, contemplație, grație unei vieți interioare intense, ele au reuşit să sesizeze o realitate cosmică pe care au tradus-o cu ajutorul imaginilor şi povestirilor simbolice. Această tradiție, mereu reluată, la care s-a meditat de-a lungul secolelor a ajuns până la noi. Arborele sefirotic nu e o descriere exactă a universului nostru, ceea ce explică absența unor planete, locul soarelui, etc...

Dar să revenim la cele zece sefiroturi. De ce zece? Pentru că acest număr reprezintă o totalitate, un ansamblu finit. Sefira, v-am mai spus-o, înseamnă numărare. Plecând de la primele zece numere, toate combinațiile numerice sunt posibile. Dumnezeu a creat la început zece numere, cele zece sefiroturi, şi cu ajutorul acestor zece numere El poate crea alte numere, adică alte existențe, până la infinit.

Kabaliştii menționează, deşi mai rar, o a unsprezecea sefiră: *Daath*, al cărei nume înseamnă “a şti”. Ei o plasează între *Kether* şi *Tiphereth,* dar în general ea nu figurează pe reprezentarea Arborelui sefirotic.

Acest tablou a sefiroturilor, cum vedeți, nu reprezintă decât puterile binelui. Pentru perfecționarea voastră numai pe acesta trebuie să-l studiați, numai asupra acestuia trebuie să vă concentrați. Dar adevărul este că Kabbala menționează de asemenea zece sefiroturi ale tenebrelor care se numesc *Kliphoth* şi care reprezintă reflectarea inversă ale sefiroturilor divine, exact cum diavolul este reflectarea inversă a lui Dumnezeu. Aceste sefiroturi malefice au de asemenea numele lor, ierarhia lor de spirite, dar nu voi intra în detalii, nu vreau să pronunț numele lor, pentru că nu vreau să mă leg de acestea.

În fine, deasupra sefirei *Kether*, kabbaliştii plasează o regiune pe care o numesc *Ain Soph Aur:* lumina fără sfârşit, care e regiunea Absolutului, regiunea lui Dumnezeu nemanifestat.

Pentru kabbalişti, universul e o unitate a cărei expresie perfectă este Arborele sefirotic. Dar în această unitate ei disting mai multe regiuni.

O primă divizare face să apară patru planuri. De sus în jos acestea sunt:

- *Olam Atsilouth* sau lumea emanațiilor, formată din sefirele *Kether*, *Hohmah* şi *Binah.*
- *Olam Briah* sau lumea creației, compusă din sefirele *Hessed, Gebourah, Tiphereth*.
- *Olam Ietsirah* sau formației, compusă din sefirele *Netsah, Hod, Iesod.*
- *Olam Assiah* sau lumea acțiunii, formată din singura sefiră *Malhouth.*

Şi aici, între lumea de sus şi lumea de jos, există o ierarhizare care are de asemenea corespondența sa în ființa umană.

- Planului *Olam Atsilouth* îi corespunde *Neschamah,*adică planul divin al sufletului şi al spiritului.
- Planului *Olam Briah* îi corespunde *Rouah,* adică planul mental, intelectul.
- Planului *Olam Ietsirah* îi corespunde *Nephesch,* adică planul astral, inima.
- Planului *Olam Assiah* îi corespunde *Gouph,* adică corpul fizic.

O altă repartiție face să apară trei piloni:

- La dreapta, stâlpul Clemenţei, numit *Yakîn,* care e o putere pozitivă, activă, şi care corespunde sefirelor *Hohmah, Hessed* şi *Netsah.*

- La stânga, stâlpul Rigorii numit *Boaz,* care e o putere feminină, pasivă, şi care cuprindele sefirele *Binah, Gebourah* şi *Hod.*

- În fine, stâlpul central, care le echilibrează pe celelalte două, e compus din sefirele *Kether, Daath, Tiphereth, Iesod* şi *Malhouth.*

Această divizare exprimă ideea că universul este guvernat de două principii antagoniste masculin şi feminin, de atracţie şi respingere, de dragoste şi ură, de clemenţă şi rigoare şi că, pentru a se armoniza, aceste puteri trebuie să se întâlnească la centru.

Iată, posedaţi acum elementele esenţiale ale Arborelui sefirotic. Ce trebuie să faceţi?... E o responsabilitate foarte mare pentru un Instructor să-i facă pe oameni să intre în sanctuarul Divinităţii, pentru că el ştie că foarte puţine persoane sunt pregătite să înţeleagă şi să utilizeze corect aceste noţiuni. Să nu vorbim de cei care o fac pentru a se servi de practici magice condamnabile, pentru că nedâdu-şi seama de caracterul sacru al acestor noţiuni îşi imaginează imediat că pot să se plimbe în mijlocul acestor nume ca într-o grădină publică şi pot să jongleje cu sefiroturile ca şi cu nişte mingi. Aceste cunoştinţe trebuie abordate cu multă umilinţă şi respect pentru a avea mari revelaţii.

Nu e suficient de a citi de două sau de trei ori acest tablou, de a reţine numele şi a le menţiona din timp în timp în conversaţie. Pentru a deveni baza unei adevărate munci spirituale, Arborele sefirotic trebuie să fie un subiect de meditaţie permanent. Încercaţi să asimilaţi încet aceste noţiuni, să le digeraţi... Şi să nu fiţi miraţi dacă mă veţi auzi folosind termeni care aparţin domeniului nutriţiei. Această meditaţie asupra Arborelui sefirotic poate fi comparată cu nutriţia. În fiecare zi, mâncaţi pentru a vă menţine sănătatea; dintr-un mare număr de alimente alegeţi unele şi acestea nu sunt aceleaşi de la o zi la alta. În Arborele sefirotic veţi descoperi o imensă varietate de "hrană", pentru că e o reflectare a universului. Religia şi filozofia sunt bine reprezentate, desigur, la fel şi morala, adevărul, dar de asemenea şi ştiinţele şi artele: de voi depinde să învăţaţi să vă hrăniţi zilnic.

Mulţi sfinţi, mistici, e adevărat, au reuşit să progreseze fără a cunoaşte Arborele sefirotic, dar cunoaşterea lui dă o vedere mai clară asupra muncii de făcut, şi această metodă poate să vă însoţească pe toata durata vieţii voastre. Nici un tablou nu depăşeşete Arborele Vieţii. Urmaţi-l, şi gândirea voastră va înceta să vagabondeze şi veţi primi binecuvântări pe măsură ce veţi şti să exersaţi şi să avansaţi pe această cale. Revenind des asupra Arborelui sefirotic veţi aprinde lumini în voi, iar aceste lumini nu numai că vă vor lumina, dar vă vor purifica, vă vor întări, vă vor da viaţă şi vă vor înfrumuseţa. Poate nu veţi înţelege niciodată perfect această reprezentare şi nu veţi ajunge să realizaţi niciodată toate virtuţile şi puterile pe care le reprezintă, dar ea va fi pentru voi reprezentarea unei lumi ideale care vă va atrage tot timpul către înalt.

Cap III **Ierarhiile Îngereşti**

Îngerii din *Kether* sunt Serafinii, în evreieşte *Hayoth haKodesch*, care se traduce Animale ale sfinţeniei. *Hayoth* este pluralul cuvântului *haya* care înseamnă viaţă.

La începutul Cărţii lui Ezechiel, în Biblie, citim o descriere a celor patru Animale sfinte, şi într-un fel asemănător sfântul Ioan le-a descris în Apocalipsă: "De îndată am fost răpit în duh. Şi iată, era un tron în cer şi pe tron şedea Cineva... Iar în mijlocul tronului şi în jurul lui erau patru fiinţe pline de ochi, dinainte şi dinapoi. Prima fiinţă semăna cu un leu, a doua semăna cu un taur, a treia avea faţa ca de om şi a patra semăna cu un vultur care zboară. Cele patru fiinţe aveau fiecare câte şase aripi şi erau pline de ochi de jur împrejur. Ele spuneau fără încetare zi şi noapte: Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Dumnezeu, Atotţiitorul, Cel care era şi Cel care este şi Cel ce vine!"

Cele patru fiinţe care se află în faţa tronului lui Dumnezeu reprezintă cele patru principii ale materiei, cele patru elemente: leul (focul), taurul (pământul), omul (aerul), şi vulturul (apa) (Despre corespondenţa între vultur şi apă, a se vedea tomul 32 din Opere Complete, pag. 92-93). Rădăcinile materiei sunt deci în Dumnezeu, în sefira *Kether,* şi Serafinii sunt îngerii celor

patru elemente. Dar la acest grad de puritate, materia este aproape de aceeaşi substanță ca şi spiritul.

Serafinii sunt primele creaturi care primesc emanațiile divine, ei sunt plonjați în oceanul materiei primordiale încă în plină fierbere şi beau de la Sursa de lumină, de la Sursa dragostei, care e singura lor hrană. Ei se hrănesc contemplânu-L pe Dumnezeu, de aceea sunt reprezentați cu ochi pe tot corpul. Serafinii sunt cea mai perfectă manifestare a dragostei, pentru că dragostea adevărată e o contemplare.

În realitate, în Arborele vieții există şi alte expresii pentru dragoste: *Hessed* (Jupiter) reprezintă dragostea pentru o colectivitate, *Nestah* (Venus) dragostea pentru o creatură. Dar dragostea de Dumnezeu, singura dragoste adevărată, nu se poate manifesta decât în *Kether,* şi este dragostea Serafinilor.

În fața tronului lui Dumnezeu Serafinii nu încetează să repete: "Sfânt, sfânt, sfânt este Dumnezeu." Cuvântul "sfânt" caracterizează cel mai bine esența Divinității. Acest cuvânt a fost folosit atât de des pentru a desemna numai bărbați sau femei care manifestau anumite virtuți de răbdare, bunătate, milostenie, că şi-a pierdut înțelesul adevărat. Pentru a înțelege ce este sfințenia, trebuie să ne îndreptăm spre limbile slave. În bulgară, de exemplu, cuvintele "svet" (sfânt) şi "svetost" (sfințenie) au aceeaşi rădăcină ca şi cuvântul lumină: "svetlina". Sfințenia este deci o calitate a luminii. În acest sens putem spune că Dumnezeu este cu adevărat sfânt pentru că El e lumină pură. Aceasta este ceea ce repetă Serafinii, şi de aceea sfințenia este de asemenea înscrisă în numele lor: *Hayoth haKodesch:* Animalele sfințeniei.

Şeful ordinului îngeresc al Serafinilor este *Metatron,* Prințul Feței. El este singurul care îl vede pe Dumnezeu față în față, şi el e cel care i-a vorbit lui Moise pe Muntele Sinai. Nici o ființă umană, oricât de elevată ar fi, nu poate intra în contact direct cu Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este un foc devorant care ar face-o imediat cenuşă. E nevoie în permanență de un intermediar care să vorbească omului din partea lui Dumnezeu. Chiar dacă se spune în Biblie că Dumnezeu s-a adresat lui Avram, lui Iacob, lui Moise sau unui anumit profet, în realitate nu El în persoană a făcut-o ci un mesager; aceasta este tocmai semnificația cuvântului "înger": mesager, trimis.

Îngerii lui *Hohmah* sunt Heruvimii, în evreieşte *Ophanim,* adică roți. Profetul Ezechiel în cartea sa descrie viziunea ce a avut-o despre roți " de o circumferință şi înălțime înspăimântătoare", mergând aproape de Animalele sfinte: "Când animalele se ridicau de pe pământ, roțile se ridicau şi ele. Ele mergeau acolo unde Spiritul le comanda să meargă; şi roțile se ridicau cu ele, pentru că spiritul Animalelor era în roți. Când Animalele mergeau, ele mergeau; când Animalele se opreau, ele se opreau; când Animalele se ridicau de pe pământ, roțile se ridicau cu ele, pentru că spiritul Animalelor era în roți." Animalele sfinte se supun ordinelor Spiritului şi transmit un impuls roților.

Simbolismul roții (cerc perfect în mişcare) ne revelează funcția Heruvimilor: ei plăzmuiesc materia originară simbolizată de Animalele sfinte, ei elaborează această materie pentru a servi proiectelor lui Dumnezeu. De aceea se spune că lumea *Ophanim-ilor* este cea a muzicii sferelor (regăsim aici ideea de cerc, de roată). Dar prin muzică nu trebuie să înțelegem numai acele aranjamente de sonorități create de oameni şi pe care urechile noastre le percep. Expresia "muzica sferelor" se traduce înainte de toate prin armonia care există între toate elementele universului, o ajustare, o aranjare bazată pe raporturile dintre numere. Armonia este mai întâi o structură, care coborând în materie devine creatoare de forme. În acest sens, armonia este expresia rațiunii, a înțelepciunii, şi de aceea e asimilată cuvântului. Nu există armonie, nu există muzică în afara rațiunii şi înțelepciunii. Cuvântul divin, muzica şi înțelepciunea sunt acelaşi lucru.

Din păcate, suntem obligați să constatăm că printre cei care crează muzică sau printre cei care o interpretează, foarte puțini sunt capabili să ducă o viață muzicală. Muzica, adevărata muzică nu este cea care se execută cu instrumente sau cu vocea, ci cea pe care o exprimăm prin gânduri, sentimente şi gesturi armonioase în toate circumstanțele vieții. Aceasta este muzica lui *Hohmah.*

În fruntea ordinului *Ophanim-ilor* se află arhanghelul *Raziel.* După tradiție, el a fost cel care i-a dat lui Adam o carte, *Sepher Ietsirah*, care revela secretele creației. Dar când Adam a comis primul păcat, cartea i-a fost luată.

Îngerii lui Binah sunt *Tronurile,* în ebraică *Aralim*: leii.

În textul Apocalipsei, sfântul Ioan asociază prezenţa Tronurilor cu cea a Animalelor sfinte, Serafinii: “În jurul tronului am văzut douăzeci şi patru de tronuri şi pe aceste tronuri, douăzeci şi patru de Bătrâni aşezaţi, îmbrăcaţi în veşminte albe şi pe cap aveau coroane de aur.” În alt pasaj, cei douăzeci şi patru de bătrâni se adresau astfel lui Dumnezeu: “Îţi mulţumim, Dumnezeu Atotputernic care eşti şi ai fost pentru că Ţi-ai folosit marea Putere şi ai luat în stăpânire Împărăţia Ta. Naţiunile s-au supărat; furia ta a venit, şi a venit timpul de a-i judeca pe morţi, de a-i recompensa pe servitorii Tăi profeţii, sfinţii şi pe cei care se tem de numele Tău, pe cei mici şi pe cei mari, şi să-i distrugi pe cei care distrug pământul.”

Dându-le numele de Tronuri îngerilor lui *Binah,* religia creştină insistă asupra noţiunii de stabilitate, în timp ce numele lor ebraic *Aralim*: leii, introduce noţiunea de judecată. Simbolic, leul e legat de justiţie şi “Leul tribului lui Iuda” e o figură a justiţiei supreme. Cei douăzeci şi patru de Bătrâni sunt Domnii destinului; nimic din gândurile, sentimentele şi actele umane nu le scapă, şi ei sunt cei care decid pedepsele, recompensele şi condiţiile în care oamenii vin să se reîncarneze.

Şi în timp ce Serafinii cântă sfinţenia lui Dumnezeu, cei douăzeci şi patru de Bătrâni Îl adoră şi se prosternează lui Dumnezeu: “Ei îşi aruncă coroanele în faţa tronului spunând: Tu eşti demn, Domnul şi Dumnezeul nostru, de a primi gloria, onoarea şi puterea, pentru că Tu ai creat toate lucrurile şi prin voinţa Ta ele există şi au fost create.” La fel cum funcţia Serafinilor este de a celebra sfinţenia lui Dumnezeu, tot aşa funcţia celor douăzeci şi patru de Bătrâni este de a recunoaşte perfecţiunea voinţei Sale. Ei recunosc dreptatea proclamându-L pe Dumnezeu singurul care este demn.

În fruntea ordinului *Aralim* se află arhanghelul *Tsaphkiel.*

Pentru că aparţin triadei cele mai elevate, *Kether, Hohmah* şi *Binah,* primele trei ordine îngereşti sunt cel mai des menţionate în cărţile sacre.

Ordinele îngereşti ale celei de-a doua triade: *Hessed, Gebourah* şi *Tiphereth*, sunt:

- Dominatorii: *Haschmalim-ii* (Scânteietorii),
- Puterile: *Serafim-ii* (Înflăcăraţii),
- Virtuţile: *Malahim-ii* (Regii).

Cele trei ordine au ca punct comun exprimarea puterii, şi identificăm acţiunea lor calităţilor sefiroturilor pe cale le locuiesc. Dominatorii, îngerilor lui Hessed (mila) răspândesc peste tot binecuvântările lor sub conducerea lui lui Tsadkiel al cărui nume semnifică: “Dumnezeu este dreptatea mea”. Puterile, îngerii lui *Gebourah* (forţa), înflăcăraţi de zel pentru Creator, vor, conduşi de *Kamael* -“dorinţa lui Dumnezeu”- să restabilească ordinea peste tot unde este ameninţată. Munca lor e comparabilă cu cea efectuată de organism pentru a se debarasa de toate deşeurile. Virtuţile, îngerii lui *Tiphereth* (frumuseţea), au în fruntea lor pe arhanghelul *Mikhael.* Aceştia sunt *Malahim-ii* menţionaţi în Apocalipsă: “A avut loc un război în Cer. *Mikhael* şi îngerii săi luptau împotriva dragonului.”

Ierarhiile îngereşti a celei de-a treia triade *Nestah, Hod, Iesod* sunt:

- Principatele*: Elohim-ii* (Dumnezeii)
- Arhanghelii *Bnei Elohim-ii* (Fiii de Dumnezeu)
- Îngerii: *Keroubim-ii* (cei puternici)

Elohim-ii, sub conducerea arhanghelului *Haniel* -“graţia lui Dumnezeu”- reprezintă entităţile care au creat lumea, la fel cum se spune în Geneză: *“Bereschit* (la început) *bara* (au creat) *Elohim* (Dumnezeii) *eth-ha-schamaim* (cerul) *ve-eth ha-aretz* (şi pământul).” Planul a fost dat de sus din sefira *Hohmah* de marele Arhitect al universului, şi *Elohim-ii* sunt lucrătorii care au construit edificiul. Munca arhitectului constă numai în a face planuri; realizarea este încredinţată antreprenorilor, zidarilor. Antreprenorii universului au fost *Elohim-ii.*

Bnei Elohim-ii, îngerii purtători de foc, îl au în fruntea lor pe arhanghelul *Raphael,* al cărui nume semnifică "Dumnezeu vindecător".

Keroubim-ii sunt îngerii purtători de viaţă pură. Ei sunt cei mai aproape de oameni şi sunt deci mai des în contact cu ei decât alte ordine îngereşti. În fruntea lor e arhaghelul *Gabriel:* "Dumnezeu e forţa mea".

În fine, deşi nu fac propriu-zis parte din ierarhia îngerească, în a zecea sefiră, *Malhouth*, kabalişti plasează ordinul *Ischim*. Aceştia sunt sfinţii, profeţii, Iniţiaţii, marii Maeştri ai tuturor religiilor, toţi cei care prin viaţa şi cuvintele lor au antrenat oamenii pe calea luminii. Ei reprezintă fraternitatea marilor suflete pe care creştinii o numesc Comunitatea sfinţilor. Aceste fiinţe au coborât pe pământ pentru a instrui şi a ajuta pe oameni şi spre ele trebuie să ne îndreptăm privirile, pentru că graţie lor, graţie învăţământului lor, graţie dorinţei lor de a ne ajuta şi de a lucra pentru evoluţia noastră, putem să ne ridicăm pe scara creaturilor. În fruntea lor, Kabbala plasează pe *Sandalfon*, sau pe *Ouriel.*

Serafinii, Heruvimii şi Tronurile sunt în contact direct cu Dumnezeu. Prin intermediului lor primesc emanaţiile divine Dominatorii, Puterile şi Virtuţile şi le transmit apoi oamenilor şi apoi mai jos, animalelor, plantelor şi mineralelor.

Serafinii sunt spiritele Dragostei divine.

Heruvimii sunt spiritele Înţelepciunii divine.

Tronurile sunt spiritele Puterii divine.

Dominatorii, Puterile, Virtuţile sunt o primă reflexie a acestei dragoste, înţelepciuni şi puteri. Dedesubt, Principatele, Arhanghelii şi Îngerii sunt o a doua reflexie. De noi depinde acum să facem eforturi pentru a deveni un al treilea efect a acestei perfecţiuni divine învăţând să lucrăm cu toată dragostea inimii noastre, cu toată lumina intelectului nostru şi cu toată forţa voinţei noastre.

II

Când vă treziţi dimineaţa, de ce să nu începeţi ziua gândindu-vă la toate aceste creaturi de lumină care urcă şi coboară între pământ şi tronul lui Dumnezeu? Toată ziua vă va fi iluminată... Gândiţi-vă la ele, legaţi-vă de ele, contemplaţi-le în inima şi în sufletul vostru şi pronunţaţi numele lor. Când strigaţi un nume într-o mulţime, persoana strigată întoarce capul. Este la fel şi pentru entităţile lumii invizibile: dacă le chemaţi prin numele lor, ele se opresc şi îşi îndreaptă ochii spre voi. Astfel puteţi să intraţi în comunicare cu ele.

Conştientizând din ce în ce mai mult realitatea acestor entităţi care vă depăşesc, vă impregnaţi de virtuţile lor, vă umpleţi de viaţă, vă luminaţi şi vă îmbogăţiţi lumea interioară. Dar trebuie să rămâneţi foarte modeşti, ştiind că multe dintre aceste entităţi vor fi încă mult timp departe de voi. Începeţi prin a încerca să atingeţi sfinţii, Iniţiaţii, marii Maeştri a căror misiune este de a se ocupa de umanitate. Apoi, vă puteţi ridica mai mult pentru a încerca să ascultaţi Îngerii, pentru că îngerii sunt cel mai aproape de oameni, îi ascultă, îi ajută, le îndeplinesc dorinţele. Puteţi, apoi, să încercaţi să invocaţi Arhanghelii...

Dar dacă vreţi să ascultaţi Principatele şi cohortele îngereşti superioare, e inutil. Lumile sunt nenumărate în spaţiul infinit, populate de miliarde de creaturi, şi aceste ierarhii îngereşti, care au alte treburi de făcut foarte departe în spaţiu, nu sunt în relaţie cu oamenii. Cei care se ocupă de oameni sunt mai ales, cum v-am spus, sfinţii, Iniţiaţii, marii Maeştri, adică cei care au trăit pe pământ, şi care după ce l-au părăsit îşi amintesc de el, au păstrat legături cu oamenii şi au făcut promisiuni pe care vor să le ţină. Discipolul trebuie să cunoască existenţa ierarhiilor superioare, poate chiar să le invoce, ştiind că pentru a obţine rezultate prin rugăciuni şi meditaţie, trebuie să se adreseze fiinţelor mai apropiate de el.

Sunt obligat să vă dau câteva noţiuni pentru ca să nu vă înşelaţi, să nu vă imaginaţi că dintr-o singură încercare veţi avea acces la Tronuri, Heruvimi, şi Serafinii. Nu, e un drum foarte lung şi greu de parcurs, şi nu sunteţi încă gata pentru acesta, acum trebuie să păstraţi prezentul în faţa ochilor voştri, iar ierarhiile îngereşti sunt singurele care pot să vă dea elementele lumilor superioare pentru a vă hrăni sufletul şi spiritul. Astfel veţi ajunge să realizaţi preceptul lui Iisus: "Fiţi perfecţi cum Tatăl vostru Ceresc e perfect!" Cum să devii perfect dacă nu vă legaţi de creaturile care încarnează virtuţile divine?

Perfecțiunea presupune cunoaşterea acestor ierarhii şi dorința de a lucra cu ele. Îngerii vă vor da viață pură. Arhanghelii vă vor da focul sacru. Principatele vă vor da posibilitățile de a construi şi de a organiza lumea voastră interioară. Virtuțile vă vor da splendoarea luminii divine. Puterile vă vor da curajul şi îndrăzneala de a vă apăra idealul vostru. Dominatorii vă vor da generozitatea şi mila. Tronurile vă vor da stabilitatea şi inteligența Misterelor. Heruvimii vă vor da înțelepciunea şi armonia. Serafinii vă vor da dragostea, acea dragoste care e deasupra tuturor cunoştințelor, care e plenitudinea şi eliberarea totală.

Dar cum să îndrăznim să vorbim de aceste entități în fața cărora trebuie numai să ne prosternăm în linişte? Eu o fac pentru a vă inspira dorința de a nu vă mulțumi cu o existență inconştientă şi prozaică. Cel ce nu cunoaşte realitatea acestor regiuni sublime poate să se mulțumească cu o viață ordinară. Dar cel ce o cunoaşte, simte că totul căruia obişnuia să-i acorde valoare e nimic față de ce există în lumea sublimă. Da, tot ce a produs mai mare ştiința, arta, filozofia, păleşte față de acestea. Trebuie cel puțin să cunoaştem existența acestor regiuni populate de creaturi perfecte pentru a înțelege cât de important e de a ne apropia de ele.

Dacă nu începeți această muncă aici, pe pământ, nu o veți putea continua în cealaltă lume. Drumul trebuie început în această lume pentru a putea continua să avansăm în lumea cealaltă. Prin faptul că se încarnează pe pământ într-un corp fizic, omul e superior tuturor îngerilor, chiar şi celor mai elevați, şi trebuie să facă să coboare în corpul său virtuțile ierarhiilor îngereşti pentru a deveni într-o zi templul Divinității. Atunci omul va realiza plenitudinea. Omul nu este decât la începutul dezvoltării sale, şi de aceea îngerii se apleacă asupra lui cu răbdare pentru a-l face să crească. Ei ştiu că viitorul său e grandios (putem spune chiar că îngerii sunt geloşi pe om!). Deci, faceți-vă curaj, într-o zi întreaga creație va cânta imnuri pentru gloria omului.

Cap IV **Numele lui Dumnezeu**

Ehieh

Atunci când Dumnezeu i-a dat misiunea de a-i elibera pe Evreii de jugul Egiptenilor, Moise a răspuns: “Voi merge spre copiii Israelului şi le voi spune: Dumnezeul părinților voştri m-a trimis spre voi. Dar dacă mă vor întreba care e numele Său, ce să le răspund? Dumnezeu spuse lui Moise: *Ehieh Ascher Ehieh* (ceea ce însemnă literalmente: eu voi fi cine voi fi). Şi a adăugat: Astfel să le răspunzi copiilor lui Israel: Cel care se numeşte *Ehiel* “eu voi fi” m-a trimis la voi.”

Numele lui Dumnezeu care corespunde sefirei *Kether, Ehieh,* semnifică deci: “eu voi fi.” Dumnezeu se numeşte pe El Însuşi “eu voi fi” pentru a exprima faptul că nu a terminat să se manifeste. El este Cel care devine sublim, iar noi nu putem nici să-l vedem, nici să-l auzim, nici să-l atingem.

Iehovah, Iehovah Tsebaoth, Iah

În sefirele *Binah* şi *Nestah,* Dumnezeu e numit Iehovah. Acest nume este în realitate fabricat de creştini care au vrut să pronunțe Tetragrama *Iod He Vav He* (Despre interpretarea acestor patru litere a se vedea tomul 32 din Opere Complete, cap IV: "Tetragrama şi cele şaptezeci şi două de genii planetare"). Tetragrama este marele nume sacru a lui Dumnezeu, evreii îl scriu, dar nu îl pronunță. Când apare în textele biblice care trebuie citite cu voce tare, ei spun *Adonai*: Domnul. După tradiție, numai marele preot pronunța acest nume o dată pe an, în Templu, în Sfântul Sfinților. Tetragrama este deci cea care guvernează în sefira Binah: *Jehovah,* iar în sefira *Nestah: Jehovah Tsebaoth.*

Tsebaoth semnifică: oştiri. *Jehovah Tsebaoth* semnifică deci “Dumnezeu al oştirilor”. Aceste oşti nu sunt oşti terestre, ci sunt ierarhiile îngereşti.

În *Hohmah,* Dumnezeu se numeşte *Iah* care se scrie *Iod He ,* şi care e o formă abreviată a Tetragramei.

El, Eloha vaDaath, Elohim Gibor, Elohim Tsebaoth

În sefira *Hessed,* Dumnezeu e numit *El*, ceea ce semnifică Dumnezeu, pe care îl regăsim în *Eloha* şi de asemenea în *Elohim* care e pluralul lui *Eloha. Elohim Gibor (*în *Gebourah*) înseamnă: “Dumnezeu puternic”. *Eloha va Daath* (în *Tiphereth*) înseamnă: “Dumnezeu şi cunoaşterea”. *Elohim Tsebaoth* (în *Hod*) înseamnă: “Dumnezeu al oştilor”, aceste oştiri celeste sunt cohorte de îngeri şi aştrii care celebrează gloria Sa (*Hod*).

Chadai El Hai

În sefira *Iesod,* numele lui Dumnezeu este *Chadai El Hai* care se traduce prin Atotputernic (*Chadai*) Dumnezeu (*El*) Viu (*Hai*). În realitate, *El Chadai* semnifică exact: “Dumnezeul al munţilor”. Imaginea muntelui, a culmii, a fost asociată tot timpul Divinităţii; pentru că e pe culme, Dumnezeu e Atotputernic.

Adonai Meleh

În sefira *Malhouth*, Dumnezeu e numit *Adonai Meleh. Adonai* înseamnă: Domn, şi *Meleh*: rege. Regăsim acest cuvânt *Meleh* în numele *Melkhitsedek,* care vrea să spună: “Rege al dreptăţii”. Şi *Malhouth* înseamnă: “regat”.

Încă o dată, insist asupra faptului că aceste nume reprezintă diversele aspecte ale unui Dumnezeu unic şi că aceste aspecte nu sunt nici inferioare nici superioare unele faţă de altele. Dispunerea verticală a Arborelui sefirotic arată necesitatea existenţei unei baze şi unei culmi, dar *Elohim Gibor*, de exemplu, este exact acelaşi Dumnezeu ca şi *Chadai El Hai,* sau *El* sau *Ehieh.*

Cap V **Sefirele stâlpului central**

Scopul evoluţiei spirituale e adesea simbolizat de unul sau mai multe obiecte pe care Iniţiatul ajunge să le cucerească după lungi eforturi, lungi suferinţe. Bagheta magică, elixirul vieţii fără de moarte, panaceul universal, oglinda magică, piatra filozofală menţionate în anumite tradiţii populare sunt în realitate simboluri ale unor facultăţi pe care Iniţiaţii sunt pe cale să le dezvolte, puteri pe care au reuşit să le obţină. Le posedau ei propriu-zis? Câteodată da, dar nu aceasta e problema. Mai întâi ei trebuie să le caute în ei înşişi şi să le posede sub formă de calităţi şi virtuţi şi să lucreze cu ele.

Cele cinci simboluri au corespondenţă cu sefiroturile stâlpului central al Arborelui sefirotic: bagheta magică corespunde cu *Kether,* oglinda magică corespunde lui *Daath,* panaceul universal corespunde lui *Tiphereth,* elixirul vieţii fără de moarte corespunde lui *Iesod,* iar piatra filozofală corespunde lui *Malhouth.* Veţi întreba: “Dar cum să intrăm în posesia acestor bogăţii? Ce muncă trebuie să depunem?”

Când vă străduiţi să vă transformaţi gândurile şi sentimentele ordinare, mediocre, meschine în gânduri şi sentimente nobile, generoase, dezinteresate lucraţi cu piatra filozofală (*Malhouth*) care transmută metalele obişnuite în aur.

Când, printr-o viaţă pură, vă regeneraţi celulele propriului organism, lucraţi cu elixirul vieţii fără de moarte (*Iesod*).

Când vă străduiţi să aduceţi oamenilor lumină şi căldură, lucraţi cu panaceul universal (*Tiphereth*). Atunci, pe oriunde mergeţi, oamenii se simt mai bine, durerile îi părăsesc, necazurile lor dispar şi ei prind curaj. Acest efect îl produc anumiţi doctori foarte buni: prezenţa lor alungă suferinţa.

Când aveţi obiceiul de a vă concentra asupra subiectelor foarte elevate, primiţi mesaje din spaţiu ca şi cum obiectele şi fiinţele s-ar reflecta într-o oglindă magică (*Daath*).

Când ajungeţi să exersaţi o mare stăpânire de sine, începeţi să intraţi în posesia baghetei magice care dă toate puterile (*Kether*). Nu uitaţi că nu puteţi să vă impuneţi în exterior până nu aţi reuşit să vă dominaţi fiinţa interioară.

De asemenea, pot fi asociate simboluri şi celorlalte 6 sefiroturi. Pentru *Hod* (Mercur), o carte. Pentru *Nestah* (Venus), o floare, cea mai preţioasă dintre toate prin parfumul său:

trandafirul, pentru că entitățile subtile sunt atrase de parfumurile subtile. Pentru *Gebourah* (Marte), o spadă, pentru a proteja pe alții şi a ne proteja pe noi, trebuie - simbolic - să avem o spadă. Pentru *Hessed* (Jupiter), o coroană sau o tiară, simbolul regalității şi preoției. Pentru Binah (Saturn), un schelet cu o seceră, simbolul timpului şi eternității (a se vedea cap XV: "Binah II: teritoriul stabilității"). Pentru *Hohmah* (Uranus), o roată sau un ochi, ochi care vede totul. De voi depinde acum să aprofundați aceste simboluri şi să lucrați pentru a le forma în voi înşivă. A vrea să le posedați în exterior nu vă va servi poate la nimic, nu numai că vă veți pierde timpul, dar vă expuneți riscului de a devia psihic.

Nici un obiect simbolic nu trebuie luat în considerare în afara folosirii pe care o putem face în viața interioară, dacă nu, ajungeți în situații ridicole. Vorbim de piatra filozofală care transmută metalele în aur, dar suntem săraci. Vorbim de elixirul vieții fără de moarte şi de panaceul universal, dar suntem bolnavi. Vorbim de oglinda şi de bagheta magică (şi chiar le avem, pentru că se găsesc în comerț!) dar rămânem orbi şi slabi. Atunci, ce vor să însemne toate acestea? În voi înşivă trebuie să găsiți piatra filozofală, elixirul vieții fără de moarte, panaceul universal, oglinda şi bagheta magică, şi le veți găsi învățând să lucrați cu sefirele *Malhouth, Iesod, Tiphereth, Daath* şi *Kether*.

Cap VI **Ain Soph Aur: Lumina fără de sfârşit**

Atunci când deschidem geamul dimineața şi zărim soarele, suntem fericiți să vedem lumina sa, să simțim căldura sa şi ne lăsăm penetrați de viața pe care o răspândeşte în univers. Dar dacă am putea părăsi pământul pentru a ne apropia de soare, am descoperi ceva negru, obscur, care nu ne va mai bucura de loc. Iată un mister cu care ne-am mai întâlnit şi înainte, pentru că o experiență analoagă au şi toți cei care au mers foarte departe pe calea luminii. Şi mulți dintre ei nu s-au mai întors, pentru că ridicându-se la acele înălțimi, nu s-au mai putut întoarce pe pământ. Fluturele se arde de flacăra lămpii care îl atrage. Cei care au vrut să atingă Absolutul au dispărut, topiți de puterea vibrațiilor sale. De aceea e spus că *Kether,* cea mai înaltă sefiră, absoarbe şi pulverizează pe cei care o ating.

Acesta e sensul pe care trebuie să-l dăm povestirilor Vechiului Testament privind dispariția lui Enoh care: "mergea cu Dumnezeu; apoi n-a mai fost, pentru că Dumnezeu l-a luat: el a fost ridicat la cer pentru a nu mai vedea moartea..." şi a lui Ilie care a fost luat de: "un car de foc cu cai de foc... şi s-a ridicat la cer într-un vârtej." Focul devorează obiectele şi le transformă în flăcări şi e la fel şi cu lumina. Acestea vă par terefiante? Nu, pentru Inițiați, a fi absorbit de lumină, a se topi în acel spațiu despre care nu se mai ştie dacă e lumină sau tenebre, e experiența cea mai dorită.

În Egiptul antic, atunci când discipolul atingea ultimul grad de Inițiere, marele preot însuşi îi spunea la ureche: "Osiris e un zeu negru... Osiris e tenebre, de trei ori tenebre." Cum putea fi negru Osiris, Zeul luminii şi al soarelui? Discipolul era tulburat, pentru că negrul e simbolul răului şi al necunoscutului. Să cauți lumina, să parcurgi un întreg drum pentru a descoperi la sfârşit tenebre! Realitatea e că Osiris e atât de luminos că pare obscur. Osiris e lumina de deasupra luminii. De ce se vorbeşte de "lumină orbitoare"? Aparent e o contradicție, dar în realitate, nu este. Chiar şi noi, în planul fizic, nu numim lumină decât ceea ce ochii noştri pot să vadă. Ceea ce ei nu pot să vadă, numim umbră, noapte, şi toate acestea sunt relative, în comparație cu unele animale care văd clar noaptea. Dacă nimic nu v-a pregătit să înțelegeți gândirea unui mare filozof, unui mare savant, oricare ar fi lumina pe care el o proiectează asupra anumitor probleme, totul rămâne obscur pentru voi, şi cu cât gândirea lui e mai luminoasă, cu atât e mai obscură pentru cei ce nu o pot sesiza. Cuvintele "tenebre", "obscuritate" nu sunt utilizate pentru a defini obiectiv o realitate, ci pentru a exprima incapacitatea noastră de a o percepe. Şi ceea ce noi numim lumină corespunde unei realități care se găseşte la dispoziția noastră. De aceea putem spune că lumina iese totdeauna din tenebre.

Noi nu vom şti niciodată dacă tenebrele sunt adevărate tenebre sau ele ne apar aşa din cauza incapacităţii noastre de a le vedea. Cum putem şti dacă tenebrele sunt sau nu sunt o realitate? Pentru a facilita înţelegerea, Iniţiaţii, care au vrut să instruiască oamenii asupra misterelor lui Dumnezeu şi ale creaţiei, învaţă că lumina iese din tenebre. La începutul cărţii Genezei, de exemplu, e scris: "Pământul era inform şi gol. Erau tenebre la suprafaţa abisului şi Spiritul lui Dumnezeu se plimba deasupra apelor. Dumnezeu spuse: Să fie lumină! Şi a fost lumină." Lumea celor zece sefiroturi pe care noi o studiem e cea a manifestării, din momentul de când Dumnezeu a spus: "Să fie lumină!" Dar aceasta nu înseamnă că înainte guvernau tenebrele, din contră. De aceea în Arborele sefirotic kabaliştii au numit spaţiul de deasupra lui *Kether: Ain Soph Aur:* lumina fără de sfârşit. Acest spaţiu e ca un văl întins pe care nu îl putem penetra. E Absolutul, Nemanifestatul, despre care nu avem nici o noţiune, şi de unde *Kether,* Dumnezeu Tatăl, e o emanaţie.

Divinitatea pe care o înţeleg kabalişti este deasupra luminii şi tenebrelor, deasupra lumilor create. Şi pentru a exprima mai bine acest mister al Divinităţii, deasupra lui *Ain Soph Aur* kabaliştii conceput o regiune pe care au numit-o *Ain Soph:* fără sfârşit, şi încă deasupra lui *Ain Soph, Ain:* fără. La originea universului este deci o negaţie. Dar "fără", care semnifică absenţa, lipsa, nu semnifică implicit non-existenţa. *Ain* nu e neantul absolut cum îşi imaginează unii Nirvana hinduşilor. De fapt, e exact invers. Ain Soph Aur, ca şi Nirvana, nu e o non-existenţă, o neantizare, ci e o viaţă deasupra creaţiei, a manifestării, şi numai de aici seamnă cu o non-existenţă.

Ain, Ain Soph, Ain Soph Aur... Astfel au încercat kabaliştii să exprime realităţi care scapă înţelegerii noastre. Absolutul, nu putem vorbi de el, dar păstraţi noţiunea şi mulţumiţi lui Dumnezeu, Tatăl vostru Ceresc care vă iubeşte, care vă ajută să creşteţi şi care lucrează în inima voastră, căci cuvintele sunt numai o manieră de a vă prezenta această realitate. Cereţi Cerului să vă dea lumina pentru a penetra aceste Mistere spre care eu nu pot decât să vă orientez.

Cap VII **Materia universului: Lumina**

"Să fie lumină!" După povestea din Geneză, în momentul în care Dumnezeu a pronunţat aceste cuvinte a început creaţia. Aceasta semnifică că nu a existat lumină înainte? Şi cum a putut crea Cuvântul divin? Şi aici tabloul Arborelui sefirotic, Arborele Vieţii, ne ajută să înţelegem.

Înainte ca Dumnezeu să spună: "Să fie lumină!" această realitate pe care noi o numim lumină nu exista decât sub o formă pe care nu puteam să o concepem: *Ain Soph Aur.* Şi "cuvântul" lui Dumnezeu, care nu are evident nici o legătură cu ceea ce putem face noi, noi, numindu-l cuvânt, nu e decât un fel de a exprima ideea că, pentru a crea, Dumnezeu a proiectat ceva din El Însuşi. Această proiecţie care era El, dar o nouă formă a Lui, noi o numim lumină. A spune că Dumnezeu a "vorbit" semnifică că El a avut voinţa de a se manifesta. Vă gândiţi că e dificil de înţeles... Nu, să luăm un exemplu din viaţa cotidiană. Aveţi o idee, dar unde este această idee? Unde o situaţi? Putem să o vedem şi să o localizăm într-o anumită parte a creierului vostru? Nu. Şi suntem obligaţi să recunoaştem că nu ştim din ce materie este ea făcută. Dar în momentul în care exprimaţi această idee prin cuvânt, deja începem să-i percepem existenţa. În fine, când acţionaţi conform acestei idei, ea se încarnează în materie, ea devine vizibilă. Cuvântul este un intermediar între planul gândirii pure şi cel a realizării în materie. Aveţi aici o imagine a procesului creaţiei.

Acum, dacă alăturăm fraza din Geneză: "Dumnezeu spuse: Să fie lumină!" şi prima frază din Evanghelia sfântului Ioan: "La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu şi Cuvântul era Dumnezeu", vom înţelege şi mai bine ce raport există între Cuvânt şi lumină. Lumina este substanţa pe care Cuvântul divin, primul născut din Dumnezeu, a făcut să apară pentru a deveni materia creaţiei. Veţi spune că atunci când privim pietrele, plantele, animalele şi chiar oamenii, nu vedem că ei sunt făcuţi din lumină. Da, pentru că această lumină din ei s-a condensat ajungând pe punctul de a deveni opacă. Şi dacă opunem în general materia luminii, e pentru că ignorăm că ceea ce numim materie este în realitate lumină condensată.

Kabbala învaţă că Dumnezeu a creat lumea prin condensări succesive. Pentru a ieşi din această imensitate, din acest abis insondabil, din acest spaţiu fără limite unde El e răspândit, *Ain Soph Aur,* Absolutul, Necunoscutul şi-a impus limite, apoi revărsându-se peste aceste limite El a format un receptaculul pe care L-a umplut cu emanaţiile sale. Acest receptacol e *Kether,* prima sefiră. *Kether* e prima manifestare a lui *Ain Soph Aur,* nemanifestatul. Începând de aici, putem spune că toată creaţia nu e decât o succesiune de ţâşniri şi revărsări ale luminii originale. *Kether* revărsându-se a format *Hohmah: Hohmah* e ca un recipient care s-a umplut de apa lui *Kether.* Revărsându-se, ea s-a deversat în *Binah, Binah* în *Hessed, Hessed* în *Gebourah, Gebourah* în *Tiphereth, Tiphereth* în *Nestah, Nestah* în *Hod, Hod* în *Iesod*, şi *Iesod* în *Malhouth.* Şi pe măsură ce emanaţia divină a coborât pentru a forma noi lumi, ea a devenit din ce în ce mai densă. Dar e aceeaşi chintesenţă care a creat fără încetare noi forţe, noi culori, noi melodii, noi forme... Din emanaţie în emanaţie Dumnezeu a creat toate sefiroturile şi astfel viaţa continuă să curgă din Izvorul infinit.

"La început a fost Cuvântul, şi Cuvântul era cu Dumnezeu şi Cuvântul era Dumnezeu... În El era viaţa şi viaţa era în lumina oamenilor." Pentru ca *Kether* să facă să ţâşnească viaţa, trebuie să o primească de mai sus. El o primeşte din *Ain Soph Aur, Ain Soph Aur* din *Ain Soph,* şi *Ain Soph* din *Ain,* absenţa, care aşteaptă momentul de a deveni prezenţă...

Există deci o relaţie neîntreruptă dintre Absolut şi Dumnezeu manifestat, şi astfel se introduce în univers tot timpul ceva nou. Universul e o creaţie continuă şi materia sa creşte şi se transformă fără încetare. Cum se stabileşte acest contact între Absolut şi Dumnezeu manifestat? Nu ştim nimic. Da, şi să mă ierte Dumnezeu de a mă afunda în astfel de probleme, pentru că trebuie să îndrăznim să mărturisim că nimeni nu ştie nimic despre acest subiect. Atunci, veţi zice, de ce vorbim despre acesta? Pentru că, în măsura în care noi suntem creaţi după imaginea lui Dumnezeu, după imaginea universului, ceva din noi, care scapă conştiinţei noastre poate sesiza câteva fragmente ale acestei realităţi...

Viaţa nu este decât o traversare de energii, de aceea găsim de asemenea în tradiţia kabalistică imaginea unui fluviu al vieţii care ţâşneşte din Izvorul divin şi coboară pentru a alimenta toate regiunile universului.

De la *Kether* la *Malhouth*, sefiroturile sunt vase sacre care se umplu din sursa inepuizabilă a vieţii. Arborele şi fluviul sunt deci două imagini complementare care arată curgerea şi strălucirea vieţii. Veţi spune: "Dar arborele prinde rădăcini în jos, pe când fluviul izvorăşte de sus." Da, în lumea noastră materială arborii au rădăcinile lor în pământ, dar arborele cosmic are rădăcinile în înalt (a se vedea cap IX: "Împărăţia lui Dumnezeu e asemănătoare unei seminţe de muştar.").

Să luăm acum imaginea unui fluviu, păstrând tot timpul în minte că nu e vorba decât de o imagine destinată să traducă un aspect al realităţii. Dar realitatea însăşi e mult mai complexă şi trebuie deci pentru a o înţelege să introducem noi elemente.

Sefiroturile sunt repartizate pe trei coloane, aceasta semnifică deci că fluviul vieţii nu curge în linie dreaptă de jos în sus. Am văzut că de o parte şi de alta al Stâlpului central se află Stâlpul Clemenţei polarizat pozitiv şi cel al Rigorii polarizat negativ. Trecând dintr-o sefiră în alta, emanaţia divină schimbă deci polaritatea. Aceasta explică că succedându-se unele pe altele, sefiroturile par de o natură opusă. Lui *Hohmah,* de exemplu, care reprezintă armonia, dragostea universală, îi urmează *Binah,* care reprezintă rigoarea implacabilă a decretelor divine. Acestei intransigenţe a lui *Binah* îi urmează clemenţa lui *Hessed*; clemenţei lui *Hessed* îi urmează îndrăzneala combativă a lui *Gebourah,* etc. Şi cum fiecare sefiră corespunde unui unui atribut divin, unei virtuţi divine, se explică de ce adjectivele atribuite lui Dumnezeu sunt atât de diferite şi aparent contradictorii: milostiv, teribil, dulce, gelos, fidel, răzbunător... Ele exprimă caracterele opuse ale celor doi stâlpi.

Cap VIII **"Atunci Eternul a trasat un cerc la suprafaţa abisului"**

Când Dumnezeu vrea să coboare în lumea noastră, El trebuie să se îmbrace, aşa ca noi. Şi a se îmbrăca, semnifică a intra în materie. Dar cum Dumnezeu nu vrea să coboare şi să se limiteze până la nivelul împrumutării unui corp fizic pentru a ne întâlni, El ne invită la El, în locuinţa Sa, care este şi a noastră. Da, locuinţa noastră e în realitate infinit mai vastă decât ne

putem imagina. Locuința noastră e universul pe care Dumnezeu îl penetrează, îl impregnează şi susține prin prezența sa, şi tocmai parcurgând acest univers putem să-L întâlnim.

A parcurge universul nu înseamnă numai să-l explorăm cu rachete şi motoare spațiale, ci să-l studiem prin toate mijloacele pe care Creatorul ni le-a dat, prin organele simțurilor noastre fizice, desigur, dar mai ales şi prin organele noastre spirituale, prin sufletul şi spiritul nostru. Numai aşa îl vom întâlni pe Dumnezeu. El nu va coborî până la noi; El s-a limitat deja în creație, El nu se va limita mai mult.

Vă gândiți: "Dar Dumnezeu este absolut liber! Cum trebuie să înțelegem această limitare?" Vă voi explica.

Sefirele *Kether, Hohmah, Binah* corespund acelei entități pe care religia creştină o numeşte Dumnezeu (a se vedea cap: "Familia cosmică şi misterul Sfintei Treimi"). *Kether, Hohmah, Binah* reprezintă Sfânta Treime, Dumnezeu în trei persoane. Această trinitate (pe care Kabbala o situează în planul emanațiilor, *Atsilouth*) este cea care a creat lumea şi rămâne prezentă în ea.

Prima sefiră, *Kether*, reprezintă începutul tuturor manifestărilor; de aceea e identificată cu Tatăl. Şi *Kether* a născut pe *Hohmah*. Ce este *Hohmah*? Este Cuvântul, adică o energie care s-a condensat, ordonat pentru a deveni materia creației. De aceea sfântul Ioan a scris: "La început a fost Cuvântul".

Imaginați-vă că ați vrea să inventați un nou mijloc de a vă exprima: începeți prin a crea echivalentul unui alfabet. Acest alfabet cosmic să spunem că e *Hohmah*. Şi acum, aveți literele, puteți să le aranjați, să le organizați pentru a forma cuvinte, fraze inteligibile şi cu sens. Aceasta e cea de-a treia etapă, sefira *Binah,* materia primordială. Prin materia primordială trebuie să înțelegem esențe, nu elementele materiale pe care le cunoaştem şi pe care le studiază ştiința. În *Binah*, substanța dată de *Hohmah* se diferențiază şi numai după un lung proces de condensare va apărea în planul fizic sub forma unor corpuri pe care noi le denumim oxigen, hidrogen, fier, zinc, etc... Elementele Cuvântului - litere şi numere (literele alfabetului ebraic au o valoare numerică, numerele nu au o grafie distinctă: Alef = 1, Beth = 2, Ghimel = 3, etc...) - grupate în fraze, sunt arhetipul corpurilor materiale şi au proprietăți determinate, de neschimbat. Fiecare element a primit locul său, compoziția sa, greutatea sa, proprietățile sale, şi sefira a treia, *Binah*, este cea care le-a dat pe acestea.

Sefira *Kether* este deasupra timpului şi spațiului. Spațiul a apărut cu *Hohmah,* reprezentat material de *Mazaloth*, zodiacul, iar timpul a apărut cu *Binah*, reprezentat de *Chabtai, Saturn*. Când Dumnezeu, adică Trinitatea *Kether-Hohmah-Binah*, se va retrage, nu v-a mai exista nici timp nici spațiu şi universul va dispărea. Atunci când va lua sfârşit acest sacrificiu pe care îl implică limitarea lui Dumnezeu, lumea creată se va întoarce în neant, dar din acest neant va apărea o altă creație despre care nu vom şti nimic.

Nimic nu e etern, cu excepția lui Dumnezeu Însuşi, şi într-o zi toată creația va intra în El. Dar ce înțelegem prin acest cuvânt "creație?" Dacă am spune că e materia primordială emanată de Dumnezeu, elementele care o constituie, acestea sunt indestructibile, ele vor rămâne în Dumnezeu, şi cu ajutorul lor, El va putea face să apară noi lumi. Dar dacă numim "creație" lumile pe care Dumnezeu le-a format cu aceste elemente, acestea nu sunt eterne. Tot ceea ce se naşte trebuie să moară. Eternitatea nu e o suită de secole; este, dacă o putem spune - dar e dificil de a defini o astfel de noțiune - o calitate a materiei... Da, eternitatea e o fuziune a materiei şi spiritului. Atunci când facem experiența eternității, e vorba de o senzație pe care o simțim: dacă se întâmplă să avem câteva secunde senzația eternității, aceasta e pentru că am intrat într-un ordin superior al lucrurilor, am fost proiectați într-o lume unde materia e animată de cele mai înalte vibrații ale spiritului.

Materia primordială e o substanță pe care Dumnezeu a proiectat-o şi a condensat-o din El Însuşi. Ea e indestructibilă, eternă. Cu ajutorul acestei materii a creat Dumnezeu lumile, şi aceste lumi se vor dezagrega într-o zi pentru a reapărea sub noi forme. Numai în acest sens putem spune că creația va avea un sfârşit.

"Cerul şi pământul vor trece, spunea Iisus, dar cuvintele mele nu vor trece." Când se exprima aşa, Iisus se identifica cu a doua persoană a Trinității, Fiul, cea de-a doua sefiră, *Hohmah,* Cuvântul. Cerul şi pământul vor trece, e adevărat, dar germenii care sunt în *Hohmah,* arhetipurile pentru un nou cer şi un nou pământ, nu vor trece, pentru că sunt eterne.

"Atunci când Eternul a trasat un cerc la suprafaţa abisului, eram acolo", spune *Hohmah*, înţelepciunea, în Cartea Proverbelor. Şi ce este acest cerc? Frontierele pe care Dumnezeu Însuşi le-a trasat pentru a crea lumea. În acest sens trebuie să înţelegem că Dumnezeu s-a limitat. A se limita înseamnă: a se închide într-un univers care funcţionează şi evoluează după legi proprii. În afară, deasupra acestui univers, ignorăm ceea ce există. Legile vieţii pe care le studiază ştiinţa nu sunt altceva decât limitele pe care Dumnezeu le-a impus în creaţia sa. Aceste limite sunt cele care dau structură, formă, contur şi coeziune materiei, o lume care nu ar fi circumscrisă în limite ar fi instabilă, nu ar putea subzista, pentru că în interiorul acestor limite toată materia este în mişcare şi nu ar cere decât să scape.

Dumnezeu a trasat un cerc pentru a reţine propria Sa substanţă. Cercul e un traseu magic. În centru Dumnezeu a plasat nucleul creaţiei şi lucrarea Sa a început. În natură, totul ne relevă cum a procedat Dumnezeu pentru a crea lumea. O celulă, cu membrana sa, deja ne explică... Şi dacă nu ar exista cutia craniană, unde ar fi creierul nostru?... E aceeaşi funcţie ca şi a pielii: ea serveşte ca limită. Observaţi lucrurile din jurul vostru şi peste tot veţi găsi o reflectare a acestui cerc pe care Dumnezeu l-a trasat ca limită a creaţiei Sale. Dacă nu închidem un parfum în flaconul său, el se evaporă. Şi chiar pentru a construi o casă trebuie la început să trasăm limitele sale: fără pereţi, unde va fi casa? În domeniul spiritual, de asemenea, trebuie să înţelegem ceea ce semnifică limitele: înainte de a convoca spiritele luminoase pentru a le da o sarcină, magul se înconjoară de un cerc; şi discipolul trebuie să ştie de asemenea că cel puţin prin gândire trebuie să traseze în fiecare zi un cerc de lumină în jurul lui, pentru a conserva energiile sale spirituale.

Dumnezeu există sub toate aspectele, de la piatră, unde El este limitat la extrem şi unde putem să-L atingem, până la substanţa cea mai imaterială, lumina, şi încă mai sus... El e omniprezent în pietre, plante, animale, oameni, îngeri şi în toate ierarhiile celeste, şi mai departe încă... El are membrele Sale profund afundate în creaţie, dar există regiuni unde El e mai liber. În formele mai dense ale materiei, El nu se mai poate mişca, dar în Împărăţia Sa El e liber. Dacă înţelegeţi aceasta, ferestrele se vor deschide în faţa voastră în faţa unor orizonturi minunate...

Dumnezeu este liber, da, dar în afara lumii noastre. Atunci când intră în lumea noastră, El se găseşte limitat. De aceea, când oamenii se indignează în faţa unor evenimente şi se revoltă spunând: "Dumnezeu nu ar trebui să permită astfel de lucruri!" arată că nu au înţeles nimic. Dacă ar poseda adevărata cunoaştere, ar înţelege tocmai că Dumnezeu nu poate interveni. Pe pământ, Dumnezeu e limitat, şi noi suntem cei care Îl limităm. Dumnezeu este simultan limitat şi nelimitat. El e limitat în inimile noastre, dar El e liber în inimile îngerilor.

O să vă dau o imagine. Să presupunem că un om a vrut să se amuze cimentându-şi un picior în pământ: el nu mai poate să-şi extragă piciorul, dar restul corpului îi este liber. La fel, Dumnezeu acceptă să fie limitat, prizonier, dar numai în parte, în cimentul în care suntem! În ziua când Dumnezeu se va elibera retrăgându-şi piciorul din ciment nu va mai exista umanitatea. Este evident numai o imagine, dar ea vă va ajuta să înţelegeţi mai bine realitatea lucrurilor.

Pentru a se manifesta, Dumnezeu s-a limitat. Să mergem mai departe: chiar datorită acestei limitări noi existăm şi putem să ne gândim şi să vorbim despre acest subiect. Chiar Dumnezeu însuşi ne dă această posibilitate. Proba că Dumnezeu există este tocmai faptul că sunt aici vorbindu-vă de El, şi că voi sunteţi aici de asemenea pentru a mă asculta. Dacă El nu ar exista, eu nu aş fi existat, şi voi de asemenea. Tot ceea ce există este proba existenţei lui Dumnezeu. Acum, dacă oamenii vor să-şi facă altă idee despre Dumnezeu pentru a spune mai departe că El nu există... sau că El e mort, e treaba lor.

Iisus spunea: "Sunteţi templul lui Dumnezeu cel viu." Acest Dumnezeu al cărui templu suntem, este Dumnezeul manifestat, şi El e mai mult sau mai puţin limitat în noi după gradul nostru de evoluţie. Pe măsură ce noi evoluăm şi ne purificăm, noi Îl eliberăm pe Dumnezeu permiţându-I să se manifeste mai liber în templul nostru ca putere, lumină, dragoste, frumuseţe... Desigur, aceste lucruri sunt dificil de înţeles şi voi le veţi uita, o ştiu. Dar ceva va rămâne în subconştientul vostru şi într-o zi, când veţi fi capabili să le înţelegeţi, ele vă vor reveni în memorie. Dacă vreţi să acceleraţi această înţelegere, trebuie să vă antrenaţi creierul, care este cel mai bun instrument. El nu slăbeşte în timp ca şi alte organe, pentru că aici au depus puterile lor ierarhiile divine. Dar trebuie să-l exersăm prin activitatea gândirii. Gândirea

este ca o scară pe care am primit-o de la Inteligenţa cosmică şi e esenţial să învăţăm să ne servim de ea pentru a ne ridica.

Cap IX **"Împărăţia lui Dumnezeu este ca o sămânţă de muştar"**

A spune că Dumnezeu este absolut incognoscibil este o afirmaţie falsă. O Fiinţă ale cărei lucrări putem să le contemplăm zi şi noapte nu e cu adevărat incognoscibilă. Dacă universul creat de Dumnezeu există şi este accesibil măcar parţial celor cinci simţuri ale noastre precum şi gândirii, este de asemenea şi cu Dumnezeu. Deasupra lui *Kether,* Dumnezeu este peste puterea facultăţilor noastre, dar plecând de la *Kether,* abordăm noţiuni accesibile înţelegerii noastre.

Kether, prima sefiră, reprezintă începutul întregii manifestări, iar manifestarea subînţelege diviziunea, polarizarea, adică apariţia unui principiu masculin şi un principiu feminin, necesare pentru a crea.

Exemplul seminţei ne va face să înţelegem mai bine această idee. Cât timp sămânţa nu se "manifestă", nu putem şti ceva despre ea. În ea, viaţa este îngheţată. Dar dacă o puneţi în pământ, ea se va diviza şi un germen va apărea, care va deveni o tijă şi va începe să crească: atunci veţi începe să o cunoaşteţi. Dumnezeu a lăsat peste tot în natură urme care ne pot instrui. Dacă Dumnezeu, Absolutul, care conţine totul, nu s-ar fi polarizat pentru a se manifesta, noi nu am fi existat şi nu am fi putut cunoaşte nimic, în acelaşi fel cum nu putem şti nimic despre o sămânţă atâta timp cât ea nu germinează, cât timp ea nu se polarizează.

Tocmai această imagine a seminţei a utilizat-o Iisus în Evanghelii: "Împărăţia lui Dumnezeu este asemănătoare unei seminţe de muştar pe care un om a luat-o şi a semănat-o în câmpul său. E cea mai mică dintre toate seminţele; dar când creşte, devine un arbore aşa de mare încât păsările cerului vin să locuiască în ramurile sale." Împărăţia lui Dumnezeu, e universul, iar Arborele sefirotic sau Arborele Vieţii e o reprezentare simbolică dintre cele mai profunde a acesteia.

Priviţi: semănătorul a pus sămânţa în pământ, e prima sefiră *Kether.* Cât timp sămânţa nu e plantată procesul vieţii nu poate începe.

Fiind în pământ, sămânţa se divizează, ea se polarizează, aceasta e *Hohmah*, Înţelepciunea, binarul, opoziţia pozitiv şi negativ, opoziţia sus şi jos. Forţele conţinute în Coroană încep să se divizeze, încep să se opună unele altora. Iată de ce toţi cei care nu înţeleg dualitatea, contrariile, binele şi răul, nu pot înţelege înţelepciunea.

Dar în realitate aceste forţe nu sunt complet divizate, ele rămân legate prin Coroană care le spune: "Sunteţi masculin şi feminin, pozitiv şi negativ, deci uniţi-vă şi lucraţi în lume." Ele se unesc şi aceasta e *Binah*, Inteligenţa, care le armonizează. Cum a ordonat Coroana, *Binah* reconciliază contrariile şi germenele apare.

Kether, Hohmah şi *Binah* sunt rădăcinile înfipte în solul lumii din înalt. Veţi spune: "Dar rădăcinile unei plante sunt înfipte jos, în sol!" Da, pentru o plantă, rădăcina reprezintă capul. Dar adevăratul cap este în înalt. Omul e de asemenea un arbore ale cărui rădăcini sunt plantate în înalt, în Cer. Ca şi cele trei sefire *Kether, Hohmah* şi *Binah,* adevăratul nostru cap este afundat în solul lumii divine.

Acum, pentru ca planta să apară deasupra solului, trebuie să intervină cea de-a patra sefiră, *Hessed*: Mila. *Hessed* rerezintă trunchiul arborelui, această forţă care încearcă să reziste orice s-ar întâmpla.

Cea de-a cincea sefiră *Gebourah*: Forţa, corespunde ramurilor care încep să se se întindă în toate părţile. Când un om, o societate, un popor, devin puternici ei reuşesc să se răspândească peste tot.

Cea de-a şasea sefiră, *Tiphereth*: Frumuseţea, sunt frunzele care nu numai că dau un aspect arborelui dar îi permit să respire şi să se hrănească cu lumină.

După frunze, apar mugurii (bobocii): e cea de-a şaptea sefiră, *Nestah:* Victoria. Dacă a ajuns până la stadiul mugurilor, aceasta înseamnă că arborele a fost capabil să învingă toate dificultăţile, şi va da fructe.

Acum se face o mare lucrare în muguri care vor da naştere florilor. E cea de-a opta sefiră, *Hod*: Gloria, preamărirea. Arborele se acoperă cu flori, el oferă parfumuri, ca nişte esenţe, pentru a celebra gloria Eternului.

În fine, în floare se formează fructul pe care soarele îl coace şi îi dă culoare. E formarea copilului, cea de-a noua sefiră, *Iesod:* Baza, iar fructul va fi punctul de plecare a unei alte vieţi, a unui nou arbore.

Şi pentru că fructul produs de sămânţă conţine el însuşi seminţe, el este *Malhouth,* cea de-a zecea sefiră. De la 1 cât era, sămânţa a devenit 10, adică simbolic, multitudinea. Fiecare grăunţă sau sămânţă produsă de fruct reprezintă *Malhouth*, Împărăţia lui Dumnezeu. Cum să recunoaştem că e chiar Împărăţia lui Dumnezeu? Plantaţi grăunţa şi toate celelalte atribute vor apărea. Deci, *Malhouth* şi *Kether* se reîntâlnesc, începutul şi sfârşitul lucrurilor e identic. Iată de ce Iisus spunea că Împărăţia lui Dumnezeu (*Malhouth*) poate fi comparată cu o sămânţă de muştar.

Acum, poate vă gândiţi: “Toate acestea sunt foarte bune, dar cum putem să le aplicăm în viaţa noastră interioară?” Puteţi face multe lucruri. Sămânţa de muştar poate fi interpretată ca un gând sau un sentiment. Ce este un gând, un sentiment? Un grăunte, în aparenţă minuscul. Atunci, plantaţi-l, şi dacă e pur, dezinteresat, intens, şi dacă îi creaţi condiţii bune, el va fi punctul de plecare pentru edificarea Împărăţiei lui Dumnezeu. “Păsările cerului vor veni să se adăpostească în ramurile lui”, spunea Iisus. Păsările, aceştia sunt îngerii: ei vin să-l viziteze pe omul care a îmbrăţişat viaţa spirituală, ei găsesc un adăpost în el, ei se instalează definitiv şi îl umplu de lumina şi de graţia lor.

E spus că Dumnezeu a creat omul după chipul şi asemănarea Sa. Ce înseamnă aceasta? O veţi înţelege atunci când veţi fi meditat mult timp asupra imaginii seminţei şi al arborelui. Toată problema asemănării este conţinută în sămânţa arborelui.

Cap X **Familia cosmică şi misterul Sfintei Treimi**

Nu există nimic în lumea vizibilă care să nu fie o reflectare, o reprezentare a lumii invizibile. Să luăm exemplul familiei, schematic: tatăl, mama, fiul, fiica: e o realitate pe pământ. Ei bine, trebuie să înţelegem că la un nivel mai elevat familia există de asemenea, sub formă de principii cosmice care lucrează în univers.

Şi aceste principii cosmice sunt reprezentate prin numele sacru al lui Dumnezeu, Iod, He, Vav, He pe care tradiţia kabalistică îl numeşte de asemenea Tetragrama (de la grecescul “tetra”: patru, şi “gramma”: literă). Cele patru litere ale numelui lui Dumnezeu corespund celor patru principii care acţionează în univers şi care acţionează de asemenea în om, pentru că omul a fost creat după imaginea universului.

Iod , e principiul masculin creator, forţa primordială, care e la originea tuturor mişcărilor: spiritul, Tatăl.

He reprezintă principiul feminin care absoarbe, conservă, protejează şi permite principiului creator să lucreze în ea: sufletul, Mama.

Vav reprezintă Fiul care se naşte din unirea Tatălui şi a Mamei. El e primul copil a acestei uniri şi se manifestă de asemenea ca principiu activ, dar la un alt nivel. Fiul e intelectul, care merge după linia lui Iod, şi de altfel grafic, Vav este o prelungire a lui Iod.

Al doilea He reprezintă Fiica. Fiica e repetiţia Mamei, e inima.

Cele patru litere ale numelui lui Dumnezeu reprezintă deci Tatăl: spiritul, Mama: sufletul, Fiul: intelectul, şi Fiica: inima.

În Arborele Vieţii, aceste patru principii corespund primelor sefire: *Kether* este Tatăl, *Hohmah* este Fiul, *Binah* este Fiica. “Şi Mama?” veţi întreba voi. Mama corespunde sefirei *Daath* (a se vedea cap II). Ea este Mama Divină pe care kabaliştii au menţionat-o sub numele de *Shekinah. Shekinah* este soţia lui Dumnezeu... Da, Dumnezeu are o soţie, să mă ierte creştinii şi să nu fie ofensaţi! Şi eu sunt creştin, dar acesta nu e un motiv pentru a nu reflecta şi a nu încerca să înţeleg realitatea lucrurilor.

Intenţia mea - şi cea a kabaliştilor - nu este de a da o soţie lui Dumnezeu în sensul în care pe pământ un bărbat se căsătoreşte cu o femeie. Dar în măsura în care familia este o

realitate jos, ea este de asemenea o realitate şi sus; numai că această realitate se manifestă diferit: e vorba de o analogie şi nu de o identitate. În Tabla de Smarald, Hermes Trismegistul spune: "Tot ceea ce e jos este "ca şi" ceea ce este sus, şi tot ceea ce este sus este "ca şi" ceea ce este jos." E vorba de o analogie, de o asemănare.

Creştinii repetă: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, fără să se mire că, în această Trinitate, nici un principiu feminin nu e menționat. Totuşi, nu putem să nu ne punem această problemă. Când auzim enumerarea: Tată, Fiu... care sunt termeni care evocă familia, cum să nu fim surprinşi când al treilea membru al acestei familii este Spiritul Sfânt? Şi ce e o familie în care lipseşte mama? În această familie ea e absentă: a fost ea înlocuită de Sfântul Spirit, şi de ce? Ar trebui să-i întrebăm pe Părinții Bisericii de ce au judecat că e bine să facă din Dumnezeu un celibatar îndârjit! Cele trei entități ale acestei Trinități: Tatăl, Fiul şi Sfântul Spirit sunt masculine şi e anormal să nu fie nici un loc pentru principiul feminin. Pentru că, înțelegeți-mă bine, e vorba de principii.

Da, din cauză că au eliminat atât de mult Mama Divină ca principiu cosmic, teologii creştini au dat apoi un astfel de loc Mariei, deşi ar trebui poate văzut în Fecioarele negre care se găsesc în anumite biserici, o urmă a acestei Mame cosmice.

Ei i-au dat un prea mare loc, atribuindu-i virtuți şi puteri pe care o femeie nu le-ar putea avea. A fost declarată "Imaculata Concepție", adică "concepută fără păcat", deci ferită de păcatul original, şi chiar că l-a "conceput pe Iisus prin intermediul Sfântului Duh". Eu nu sunt contra; dacă acestea fac bine unora, să aibă o asemenea imagine despre mama lui Iisus, să continue! Numai că sunt obligat să constat că acestea contrazic toate legile naturii stabilite de Inteligența cosmică. Oricare ar fi grandoarea, elevarea şi caracterul unui om, din punct de vedere fizic, el nu poate fi conceput de Spiritul Sfânt.

Cum se poate confunda Maria cu Mama Divină? O stimez pe Maria, o apreciez, nu vreau să o micşorez, dar oricât de sfântă ar fi, nu putem face din ea Mama Divină! Creştinii nu au înțeles nimic din imensitatea acestui principiu cosmic, care e partea feminină a principiului creator. Ființa pe care o numim Dumnezeu şi pe care creştinismul o prezintă ca o putere masculină este în realitate masculin şi feminin. Pentru a putea fi vorba de creație, manifestare, trebuie să fi avut loc o polarizare, adică prezența unui principiu masculin şi a unui principiu feminin. Pentru a se manifesta, Dumnezeu trebuie să fie deodată masculin şi feminin. Aceste lucruri se învață de asemenea în Inițierile orfice: Dumnezeu este mascul şi femelă.

De ce Părinții Bisericii au suprimat-o pe Mama Divină? Erau atât de puritani încât ideea unei soții a lui Dumnezeu îi ofensa? Adevăratul motiv este fără îndoială faptul că l-au identificat absolut pe Iisus cu Crist, pe punctul de a pretinde că El e chiar fiul unic a lui Dumnezeu, coborât pentru a se încarna pe pământ, şi trebuia evident să i se dea o mamă care să nu aibă aproape nimic omenesc. Ei au identificat Maria cu Mama Divină, cum l-au identificat pe Iisus cu Crist. Dar este acesta adevărul? Maria a fost o femeie, ea nu e Mama Divină care a format toate lumile. Maria nu este Mama lui Dumnezeu, ea a fost mama lui Iisus, şi Iisus nu este un principiu cosmic, Iisus a fost un om, unul dintre cei mai mari printre fiii lui Dumnezeu care au coborât pe pământ, dar era un om, şi Crist este principiul cosmic care a venit să locuiască în el. De ce să confundăm totul? Şi Maria era, bineînțeles, o femeie excepțională, pentru că Cerul a ales-o pentru a fi mama unei anumite ființe, dar nu putem să-i dăm locul Mamei Divine.

Cele patru litere ale numelui lui Dumnezeu Iod He Vav He reprezintă deci cele patru principii care sunt la baza creației: Tatăl Ceresc şi Mama Divină care se prelungesc în Fiu şi Fiică. În Arborele sefirotic aceştia sunt: *Kether:* Tatăl, *Daath:* Mama, *Hohmah:* Fiul, Cuvântul, şi *Binah:* Fiica, Natura.

Veți spune: "Dar atunci, trebuie să respingem Trinitatea Tată - Fiu - Sfântul Duh?" Nu, dar trebuie să înțelegeți cui corespund aceste trei principii. Creştinismul defineşte Sfânta Treime ca misterul unui singur Dumnezeu în trei persoane. Nu, Sfânta Treime nu e un mister, sau mai degrabă nu e un mister decât în măsura în care oamenii nu au ştiut să se servească de legea analogiei. Pentru a înțelege, trebuie să facem apel la soare.

Soarele este această formidabilă putere creatoare de viață care se manifestă prin lumină şi prin căldură. Cel care este capabil să aprofundeze aceste manifestări va descoperi relațiile care există între viața, lumina şi căldura soarelui şi Sfânta Treime: Tată - Fiu - Sfânt Duh. La toate nivelele creației, de la planul fizic la planul divin, regăsim aceste trei principii: viața,

lumina, căldura. În planul spiritual, viaţa se manifestă ca înţelepciune (lumină) şi ca dragoste (căldură), şi acestea sunt cele trei principii: viaţă, înţelepciune şi dragoste pe care le regăsim în Sfânta Treime: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, care sunt nedespărţite unele de altele cum sunt nedespărţite viaţa, lumina şi căldura soarelui. Vedeţi, misterul unui singur Dumnezeu în trei persoane nu e atât de dificil de elucidat. Ceea ce rămâne misterios e numai imensitatea, splendoarea acestei esenţe primordiale de unde au izvorât toate existenţele, asupra ei nu vom reuşi niciodată să medităm suficient.

În Arborele sefirotic, Sfânta Treime este deci reprezentată de cele trei sefire *Kether, Hohmah* şi *Binah.* Când pronunţăm cuvântul "Dumnezeu", trebuie să ştim că în realitate atingem primele trei sefire. "Dar atunci, veţi spune, care sunt legăturile lor cu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh? Le putem pune în corespondenţă?" Da, dar cu condiţia de a şti să mânuim corespondenţele inteligent, cu delicateţe.

Kether, coroana, reprezintă Tatăl, Izvorul vieţii; aceasta e clar, această corespondenţă nu reprezintă nici o dificultate.

Hohmah, Înţelepciunea, cea de-a doua sefiră, născută din Tatăl, poate fi considerată ca Fiul, Cuvântul rostit de Tată, lumina pe care El a proiectat-o din Sine Însuşi pentru a crea.

Binah, cea de-a treia sefiră, corespunde Sfântului Duh care e deci considerat ca o putere feminină. Mulţi se vor indigna: "Cum? Sfântul Duh e o femeie?" Eu n-am vorbit de o femeie ci de o putere feminină, de un principiu feminin. Şi apoi, de ce să fiţi şocaţi? Aţi fost şocaţi când aţi văzut reprezentat Sfântul Duh sub forma unei porumbiţe? Ori, ce este o porumbiţă altceva decât o pasăre de genul feminin. Şi Sfântul Duh, pe care Noul Testament îl numeşte Paraclet, adică în greacă, cel ce ajută, protejează, care consolează, e o expresie a dragostei, a căldurii. Deci, trebuie să mergem mai departe în înţelegerea sa!

Acum, cum v-am mai explicat (a se vedea tomul 10 din Opere Complete, cap IV: "Cum să regăsim Sfânta Treime în soare" şi cap XV: "Soarele este după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu") aceste corespondenţe nu au nimic absolut şi putem de asemenea considera că Fiul reprezintă dragostea, pentru că El e cel ce se oferă etern să se sacrifice pentru salvarea lumii; şi că Sfântul Duh poate reprezenta înţelepciunea, pentru că el a coborât peste apostoli sub forma limbilor de foc şi le-a dat facultatea de a profeţi şi de a vorbi în limbi. Şi tot de acest Sfânt Duh vorbea Iisus când spunea discipolilor săi, în momentul despărţirii: "Am multe să vă mai spun, dar nu puteţi să le duceţi acum. Când Mângâietorul va fi venit, Spiritul adevărului, vă va conduce în adevăr." Singurul punct sigur este că *Kether* reprezintă Tatăl, viaţa, cu cele două manifestări: căldura şi lumina, care se pot transforma una în alta, cum este de asemenea şi în planul fizic.

Dacă veţi accepta să duceţi mai departe efortul vostru şi să veniţi cu mine încă mai departe în înţelegerea acestor lucruri, voi adăuga: după tradiţia kabbalei, *Hohmah,* Înţelepciunea, este un principiu feminin, interpretat ca soţia lui Dumnezeu, *Shekinah*, şi ea reprezintă deci Mama. "Atunci, veţi spune, unde e Fiul acum?" Fiul e unit cu Mama, ei sunt inseparabili unul de altul. Cum să vorbim de o mamă fără să ne gândim la fiul său, şi cum să vorbim de un fiu fără să ne gândim la mama sa? Găsim o reprezentare a acestei idei în tablourile Fecioarei cu Pruncul. Câţi pictori au reprezentat-o pe Maria ţinându-l pe Iisus în braţele sale sau pe genunchi! Copilul este în centru, şi după maniera în care priviţi tabloul, puteţi să nu-l vedeţi decât pe el sau să sesizaţi ansamblul: copilul şi mama. Dar chiar dacă nu priviţi decât copilul, mama sa e acolo.

Când adoptăm aceste corespondenţe: *Kether* Tatăl, *Hohmah* Mama şi Fiul, o găsim pe Fiică în *Binah,* şi toată familia e reconstituită. Veţi spune că nu mai înţelegeţi nimic... Din contră, nimic nu e mai clar nici mai precis, şi aceasta e Kabbala vie. Numai că, nu putem pătrunde în acest domeniu decât cu o gândire liberă, degajată. Numai cu această condiţie vom găsi tot timpul noi bogăţii de descoperit sau de aprofundat.

Este foarte important să înţelegem sensul Trinităţii, acel pe care Kabbala îl explică în faţa ochilor noştri. Dar şi mai important este de a învăţa să comunicăm zilnic cu această Trinitate prin intermediul luminii şi căldurii soarelui. E o lege care nu voi înceta niciodată să o repet, pentru că ea este o lege de bază a vieţii spirituale: tot ceea ce există jos în lumea noastră fizică este imaginea a ce există sus în lumea divină. Sfânta Treime nu este nici în lumina, nici în căldura, nici în viaţa soarelui, ea este deasupra acestora; dar prin intermediul acestei lumini,

acestei călduri, şi acestei vieți, noi vom putea să ne apropiem de Ea, să intrăm în comuniune cu Ea şi să o facem să ne penetreze pentru a putea primi toate binecuvântările Ei.

Cap XI **Corpul lui Adam Kadmon**

Arborele Vieții este universul pe care Dumnezeu îl locuieşte şi îl impregnează cu existența sa; el reprezintă viața divină care circulă prin toată creația. Şi ființa umană, care a fost creată după chipul lui Dumnezeu, este deci de asemenea o imagine a universului. Desigur, când observăm manifestările majorității oamenilor, putem spune că omul nu e mare lucru. Da, omul nu e aproape nimic, dar el e de asemenea universul întreg, el e Dumnezeu.

Inteligența noastră, care nu poate concepe decât lumea în trei dimensiuni, este incapabilă să observe omul sub toate aspectele. Ceea ce vedem, atingem şi auzim despre el nu reprezintă decât un aspect foarte limitat. Omul veritabil, nu îl cunoaştem, nu cunoaştem despre el decât învelişurile. Ca şi scafandrul îmbrăcat în costum sau eschimosul învelit în multe piei, omul e acoperit de multe piei, şi numai pe ele le cunoaştem, mai mult sau mai puțin. Dacă am putea, pentru a spune aşa, să retragem aceste piei unele după altele, am descoperi un punct minuscul, un atom de lumină. Dar în acelaşi timp înțelegem că omul e imens de mare şi că îmbrățişează universul întreg. Aceste două afirmații sunt adevărate în acelaşi timp, şi acest adevăr e simbolizat prin cercul cu un punct în centru, semnul soarelui: punctul infinit de mic, fără dimensiune, şi cercul infinit de mare, care strânge şi unifică totul. De noi depinde acum să căutăm acest om, cel adevărat, cel care e în noi, cel care e după chipul lui Dumnezeu.

Când Kabbala vorbeşte de creația omului, nu e vorba de ființele umane care suntem, ci de Adam Kadmon, nume care semnifică omul (Adam) primordial (Kadmon). Adam Kadmon este omul cosmic al cărui corp e format din constelații şi din lumi. Acesta e corpul lui Adam Kadmon, prima ființă creată de Dumnezeu. Şi Dumnezeu este deasupra întregului univers creat, El este deasupra sefiei *Kether*. Acest Adam începe în *Kether*. *Kether* e capul lui Adam Kadmon. *Hohmah* este ochiul lui drept şi partea dreaptă a feței sale. *Binah* este ochiul stâng şi partea stângă a feței sale. *Hessed* este brațul drept, *Gebourah* brațul stâng, *Tiphereth* inima şi plexul solar, *Netsah* coapsa dreaptă, *Hod* coapsa stângă, *Iesod* sexul şi *Malhouth* picioarele.

Adam Kadmon este arhetipul, iar noi suntem o celulă, o reflexie a lui. Putem stabili asemănări între Adam Kadmon şi entitatea pe care creştinii o numesc Crist, pentru a vă arăta relațiile care există între ei, dar mă tem că o să vă tulbur.

Tot ceea ce putem spune despre subiectul om este aproximativ ca ceea ce putem spune despre subiectul Dumnezeu. De aceea suntem obligați să ne servim de imagini, de simboluri, de analogii. Studiind Arborele sefirotic, care e o relexie a universului, vom cunoaşte adevăratele dimensiuni ale omului. Şi invers, putem avea o idee despre univers ştiind că omul a fost creat după imaginea sa. Aceasta înseamnă că studiind omul, natura sa, funcțiile sale, ajungem să cunoaştem universul. Pentru că totul se reflectă în om. Pentru a găsi soluția problemelor filozofice cele mai abstracte, e suficient să observăm omul.

Omul e o cheie şi este construit după forma unei chei . De ce vechii egipteni reprezentau pe hierofanții lor cu acest simbol în mână? Cheia e un rezumat al omului, şi cu această cheie Inițiatul poate deschide cele 50 de porți ale lui Binah, Mama cosmică, materia primordială. Cel ce posedă cheia reuşeşte să deschidă cele 50 de porți, adică să cunoască toate proprietățile numerelor şi entităților, ca şi toate relațiile care se pot stabili între ele. El urcă şi coboară pe scara cosmică şi toată bogăția universului creat de Dumnezeu este la dispoziția sa, din moment ce a descoperit în el cheia pentru a descoperi toate porțile.

Oricare ar fi gradul său de evoluție, ființa umană, creată după chipul lui Dumnezeu, e locuită de un suflet superior care atinge Cerul şi care e o emanație a lui Dumnezeu Însuşi. De aceea existența voastră nu va avea sens decât atunci când veți intra în contact cu acest suflet nemuritor care e lumină, armonie şi putere. Prin intermediul acestui suflet puteți comunica cu Creatorul şi în acelaşi timp cu universul pe care El l-a creat, pentru că sufletul este el însuşi o chintesență a acestui univers. Şi dacă vă gândiți la el, dacă veți recurge mai des la el, veți începe să înțelegeți cine este Eu-l vostru veritabil. Atunci, conştiința voastră se va trezi,

vibrațiile sale vor deveni mai intense, până în ziua în care se va contopi în conştiința acestui Suflet sublim, şi veți una cu Dumnezeu.

Omul îşi are originea în Dumnezeu, şi Dumnezeu este Cel care lucră prin intermediul lui. Într-o zi omul se va întoarce la Dumnezeu, el va dispărea topindu-şi entitatea individuală în Dumnezeu. Desigur, această idee nu va place unora, care văd în aceasta un atentat al libertății lor individuale. Dar fie că o vor sau nu, este aceasta realitatea. Deci, cât de des puteți, în loc să pierdeți timpul cu inutilități, cu repetarea necazurilor, păsurilor voastre şi aşa mai departe, gândiți-vă la acest suflet care sunteți, dar care nu se suprapune exact cu voi înşivă pentru că nu ştiți cum să vă uniți cu el. Repetând des acest exercițiu, veți simți încet încet pacea şi bucuria - mai ales bucuria - învăluindu-vă.

De la pietre şi plante până la Arhangheli şi până Dumnezeu, tot ceea ce există în univers există de asemenea şi în om. În corpul nostru fizic chiar, toate elementele creației sunt prezente. Nimic nu lipseşte, de aceea putem progresa până la infinit fără să ne oprim niciodată. Dar pentru aceasta trebuie să lucrăm asupra materiei noastre, făcând-o mai suplă, transparentă şi să o facem să vibreze până ea va putea exprima lumea divină. Astfel ne vom putea manifesta într-o zi în plenitudine, aşa cum suntem în înalt.

Dar pentru a ne ghida în viața noastră spirituală şi pentru a ne orienta pe ce drum să mergem, avem nevoie de o metodă. Pentru mine, v-am spus, această metodă este lucrul cu Arborele sefirotic. De aceea insist în fiecare zi să învățați să aprofundați toate aspectele lui. Cu *Malhouth*, concretizați lucrurile. Cu *Iesod*, vă putificați. Cu *Hod,* le înțelegeți şi le explicați. Cu *Nestah*, le dați grația. Cu *Tiphereth,* le iluminați. Cu *Gebourah,* luptați pentru a le apăra. Cu *Hessed,* le subordonați ordinului divin. Cu *Binah,* le dați stabilitate. Cu *Hohmah,* le faceți să intre în armonia universală. În fine, cu *Kether,* puneți pe ele sigiliul eternității.

Învățați să meditați asupra celor zece sefiroturi având în conştiință că Arborele Vieții e în voi, şi că singura activitate care merită făcută este de a-l face să crească, să înflorească şi să dea fructe. Câți ani, câte reîncarnări trebuie să aibă fiecare dintre voi, pentru a deveni fiecare dintre voi cu adevărat Arborele Vieții... aceasta nu trebuie să vă preocupe. De mii de ori va trebui să veniți, poate, până când aceste zece sefire care sunt înscrise în voi vor începe să vibreze şi până când ființa voastră interioară va fi luminată de toate luminile Arborelui Vieții.

Cap XII **Malhouth, Iesod, Hod, Tiphereth: Arhanghelii şi Anotimpurile**

Trecerea de la un anotimp la altul în cursul anului se produce, o ştiți, atunci când soarele trece prin cele patru puncte cardinale numite solstiții şi echinocții. Acestea sunt ca nişte noduri de forțe cosmice, şi în acele perioade, noi energii se revarsă pe pământ. Dar, reînnoirea acestor forțe nu se face automat, din cauză că se repetă regulat în fiecare an. Nu, toate aceste schimbări se produc prin munca entităților care au sarcina de a se ocupa de pietre, plante, animale şi oameni. Cele patru anotimpuri sunt plasate sub influența a patru arhangheli: *Raphael* prezidează primăvara, *Ouriel* vara, *Mikhael* toamna, *Gabriel* iarna. După tradiție, *Raphael, Ouriel, Mikhael* şi *Gabriel* sunt printre cei "Şapte îngeri care se țin în fața gloriei lui Dumnezeu."

Când se apropie echinocțiul de primăvară, toate spiritele şi forțele naturii lucrează sub conducerea lui *Raphael* pentru a reanima viața peste tot în univers. În regnul vegetal acțiunea lor e mai spectaculoasă, dar ea atinge de asemenea şi mineralele, animalele şi oamenii. Această reînnoire a vieții în natură e sinonimă cu regenerarea omului, adică cu vindecarea.

Singura mențiune care e făcută despre *Raphael* în Scripturi se găseşte în Cartea lui Tobie. E o aventură extraordinară! Într-o zi, bătrânul Tobit, care a orbit, primeşte vizita unui tânăr care se prezintă sub numele de Azaris, fiul unuia din părinții săi, şi îi propune să îl însoțească pe fiul său Tobie până în Medie pentru a căuta o sumă de bani pe care Tobit a lăsat-o depusă de mai mult de douăzeci de ani. Tobit a acceptat. În drum, Azaris l-a instruit pe Tobie dându-i sfaturi; i-a sugerat chiar să ceară mâna lui Sara, fiica unui om care le-a oferit ospitalitate. Asupra lui Sara era un blestem: ea s-a căsătorit de şapte ori şi de fiecare dată, imediat după ceremonia căsătoriei, demonul Asmodee a făcut să moară soțul său. Pentru a anula blestemul, Azaris l-a sfătuit pe Tobie să pescuiască un anumit peşte, să-i scoată ficatul şi inima şi să le ardă: fumul a pus pe fugă demonul. Tobie s-a căsătorit apoi cu Sara. Călătoria a continuat... Banii depuşi au fost recuperați şi în drumul de întoarcere spre casă Azaris i-a spus

lui Tobie: “Îți garantez că ochii tatălui tău se vor deschide, dacă vei pune pe ei fiere de peşte: medicamentul v-a acționa şi îi va trage de pe ochi pieliță albă...” Tobie s-a conformat indicațiilor primite şi a redat astfel vederea tatălui său. În final, când Tobie şi tatăl său a vrut să ofere cadouri acestui extraordinar tânăr care le-a adus atâta bine, *Raphael* s-a făcut cunoscut: “Vă voi spune tot adevărul. Eu sunt *Raphael,* unul dintre cei şapte îngeri care se țin tot timpul gata să apară în fața gloriei lui Dumnezeu...” şi a dispărut. E o poveste foarte frumoasă - v-am rezumat-o rapid, dar merită să o citiți în întregime (“Cartea lui Tobie” nu figurează în Biblia catolică).

În sfera lui *Hod*, kabaliştii au plasat planeta Mercur. Ori, zeul Mercur (Hermes în mitologia greacă), este zeul călătorilor şi al sănătății. Este exact rolul pe care l-a jucat *Raphael* față de Tobie pe care l-a însoțit pe întreaga durată a călătoriei sale şi l-a instruit în arta vindecării relelor corpului (orbirea tatălui său) şi relelor sufletului (agresiunea demonului). Şi nu din întâmplare, în zilele noastre, caduceul lui Hermes este simbolul medicilor.

Marea sărbătoare a primăverii este Paştele, care celebrează reînvierea lui Crist în toată natura şi trebuie să fie de asemenea reînvierea noastră. În această perioadă nu e suficient să remarcăm că păsările cântă, că arborii se acoperă de frunze; e o întreagă muncă de făcut, o muncă de reînnoire. În fiecare dimineață, când veniți la răsăritul soarelui, nu trebuie să aveți în cap altceva decât această reînnoire. Deci, lăsați toate celelalte subiecte deoparte, tot ce este deja vechi şi perimat, pentru a putea primi în fine noua viață şi pentru a putea intra în comunicare cu acest mare curent care vine din inima universului.

Vara e plasată sub influența lui *Ouriel* şi acest nume are o semnificație magnifică: “Dumnezeu este lumina mea”. Cu toate acestea, nu găsim nici o mențiune a acestui arhanghel în Scripturi. Pe durata verii, toată natura este în foc, aerul însuşi e înfierbântat, şi în ziua de 24 iunie, ziua sărbătorii lui Ioan Botezătorul, în momentul solstițiului de vară, se aprind tradițional focuri pentru a celebra prin cântece şi dansuri victoria căldurii şi a luminii. Dar Biserica nu a încurajat această manieră de a-l sărbători pe Sfântul Ioan care aduce aminte de vechile ritualuri păgâne, pentru că aceste reuniuni de bărbați şi femei care cântă, dansează şi beau în jurul unui foc o noapte întreagă, sfârşesc inevitabil în senzualitate şi orgii.

Sărbătoarea Sfântului Ioan, e adevărat, se situează în momentul când soarele întră în Cancer - semn dominat de Venus - nu e sărbătoarea focului spiritual, ci a focului fizic, terestru. *Ouriel* este arhanghelul lui *Malhouth*, sfera pământului, şi focul peste care domneşte nu e numai cel care face să se coacă grânele şi fructele arborilor, ci e şi focul interior al planetei care întreține o întreagă materie în fuziune, unde se elaborează metale, minerale şi care se asimilează cu infernul.

În unele tradiții, vara e simbolizată de un dragon care scuipă foc. Dragonul este acel animal mitic care trăieşte sub pământ şi nu iese la suprafață decât pentru a arde, a devora şi a distruge. Dar el e de asemenea paznicul tuturor comorilor ascunse, pietrelor şi metalelor prețioase, fructele pământului, şi, pentru a pune mâna pe aceste comori, trebuie să fim capabili să-l înfruntăm şi să îl învingem. Aici, de asemenea, numeroase tradiții, mai ales în poveşti, celebrează eroi îndrăzneți şi puri care au fost capabili să-l învingă pe dragon pentru a pune mâna pe bogățiile sale. Iată povestiri asupra cărora discipolul trebuie să mediteze: nu trebuie să ne lăsăm mâncați de dragon din cauză că vara eliberează forțele subterane.

Din păcate, din ce în ce mai mult, din cauză că vara majoritatea oamenilor iau vacanță, se vede că acest anotimp a devenit cel al eliberării instinctelor şi mai ales al lenii interioare şi senzualității. Veți spune: "Dar e normal, pentru că natura însăşi ne invită." Natura inferioară, da. A venit momentul pentru voi de să înțelegeți importanța celor cinci planuri din care este constituită fiecare sefiră. Dacă rămâneți la nivelul inferior al lui *Malhouth*, Pământul, evident, veți fi înghițiți de instincte. Dar dacă faceți o muncă interioară pentru a vă eleva în această sefiră şi veți intra în relație cu Sufletele glorioase, *Ischim-ii*, cu arhanghelul *Ouriel* şi cu domnul *Adonai Meleh*, nu numai că veți învinge dragonul, dar veți putea pune mâna pe bogățiile lui, adică vor apărea noi posibilități spirituale în urma acestei munci de stăpânire a forțelor obscure care sunt în voi.

Toamna este plasată sub influența lui *Mikhael,* arhanghelul Soarelui în sefira *Tiphereth. Mikhael* este cel mai celebru înger; numele său înseamnă: "Cine este ca şi Dumnezeu?" Tradiția

inițiatică povestește că Lucifer era cel mai mare dintre Arhangheli. În puterea sa, el a început să se creadă egalul lui Dumnezeu și a vrut chiar să-L detroneze. Atunci, văzând aceasta un alt Arhanghel s-a ridicat și a spus: "Cine e ca și Dumnezeu?" În ebraică: "Mi (cine) - ka (ca și) - El (Dumnezeu). Atunci Dumnezeu, care a văzut scena, i-a spus: "De acum înainte te vei numi Mikhael și vei fi șeful miliției celeste."

În Vechiul Testament, *Mikhael* este arhanghelul tuturor victorilor asupra răului. În Noul Testament, mai ales în Apocalipsă, e spus că el va fi cel care, la sfârșitul timpurilor, va doborî dragonul. În tradiție se povestește că atunci când Moise a murit, diavolul a vrut să pună mâna pe corpul său, și tocmai arhanghelul Mikhael s-a opus și i l-a smuls din mână. Numeroase tablouri și icoane îl reprezintă cu o balanță în mână, cântărind, după moartea lor, faptele oamenilor: pe un platan se îngrămădesc faptele rele, iar pe celălalt cele bune. În timpul acesta, diavolul este acolo, gata să atragă omul în regatul său infernal, și e furios, scrânșnește din dinți văzând că *Mikhael* adaugă pe platan o ultimă faptă bună care face balanța să se plece spre partea binelui!

Începutul toamnei coincide cu intrarea soarelui în Balanță. Toamna este anotimpul recoltelor. Se strâng fructele, se aruncă cele rele și se păstrează cele bune. "Recunoașteți un om după fructele sale", spunea Iisus. Și, într-un anume fel, putem spune că fiecare recoltă e o judecată. În natură, ca și în viață, toamna este cel mai bun anotimp, anotimpul fructelor care s-au copt sub razele soarelui a cărui arhanghel este *Mikhael.*

Iarna, în fine, este sub influența lui *Gabriel,* arhanghelul lui *Iesod* care este sefira Lunii. La intrarea în iarnă celebrăm Crăciunul, nașterea lui Crist. Există legături strânse între arhanghelul *Gabriel,* nașterea copiilor, luna și iarna.

Gabriel a fost cel care l-a anunțat pe Zaharia despre nașterea unui fiu care va fi Ioan Botezătorul. Apoi, a anunțat Mariei nașterea lui Iisus: "Îngerul *Gabriel* a fost trimis de Dumnezeu într-un oraș al Galileiei numit Nazareth la o fecioară logodită cu un om al casei lui David numit Iosif. Numele fecioarei era Maria. Îngerul a intrat la ea și i-a spus: Te salut, tu căreia i s-a făcut o favoare, Domnul este cu tine. Tulburată de aceste cuvinte, Maria se întreba ce poate să însemne un așa salut. Îngerul i-a spus: Nu te teme, Maria, pentru că ai găsit grație în fața lui Dumnezeu. Și iată, vei fi însărcinată și vei naște un fiu și îi vei da numele de Iisus."

Ce este o naștere? O trecere din invizibil în vizibil, din imaterial în material, de la abstract la concret. Iar Luna, principiul feminin prin excelență, prezidează toate formele de încarnare, de la cele ale planului fizic până la cele planului spiritual. Pe timpul iernii nopțiile sunt cele mai lungi, ritmul vieții încetinește, condițiile sunt cel mai puțin propice manifestărilor exterioare și mai mult favorabile vieții interioare: omul este împins să intre în el însuși pentru a pregăti nașterea acelui copil de lumină pe care unele tradiții l-au simbolizat printr-o perlă. Perla, care vine din mare, are ca și ea relații cu Luna. Pe Arborele Sefirotic, scoica perlieră, este *Iesod* care, în corpul cosmic, reprezintă organele genitale. Acolo trebuie să se formeze perla. Această perlă reprezintă chintesența cea mai pură a dragostei. Scoica perlieră, este principiul feminin care aduce pe lume o perlă, un copil.

Cele patru anotimpuri sunt deci prezidate de patru arhangheli. Primăvara este sub influența lui *Raphael*, arhaghelul lui *Hod;* vara, sub influența lui *Ouriel,* arhanghelul lui *Malhouth;* toamna sub influența lui *Mikhael,* arhanghelul lui *Tiphereth,* și iarna sub influența lui *Gabriel,* arhanghelul lui *Iesod*. Să-i plasăm acum pe Arborele sefirotic. Vedem, de jos în sus*, Malhouth:* Pământul; *Iesod:* Luna; *Hod:* Mercur, și *Tiphereth:* Soarele, adică cele patru elemente: pământul, apa (Luna), aerul (Mercur) și focul (Soarele). Cunoscând aceste corespondențe, veți putea acum să învățați să lucrați cu cele patru anotimpuri, și astfel viața voastră va deveni mai plină de sens (A se vedea în tomul 32 Opere Complete cap XVII: "Sărbătorile cardinale").

Cap XIII **Arborele sefirotic, simbolul Synarhiei**

În cursul istoriei, oamenii nu au încetat să facă experiențe mai mult sau mai puțin reușite pentru a încerca să găsească cea mai bună formă de guvernare: monarhie, republică, oligarhie, etc. V-am mai vorbit de această formă de guvernământ numită synarhie a cărui idee a

fost popularizată în Occident prin lucrările lui Saint-Yves d'Alveydre. Trei persoane, spune el, se găsesc în vârf: ele reprezintă Autoritatea şi dau directive la şapte persoane care reprezintă Puterea, şi aceştia şapte au sub ordinele lor doisprezece alte persoane care se ocupă de Economie, adică de producţia şi distribuţia bogăţiilor.

În realitate, cum v-am arătat (a se vedea tomul 31 din Opere Complete, cap IX "Ierarhie şi libertate", partea 3-a), atât timp cât ne vom limita la a vrea să stabilim synarhia în exterior, nu vom putea rezolva cu adevărat problemele. Nu pentru că există trei persoane, apoi şapte, apoi doisprezece în fruntea unei ţări sau a unei colectivităţi afacerile vor merge mai bine, pentru că cei trei, şapte sau doisprezece pot fi ambiţioşi, necinstiţi sau nesimţiţi şi pot duce la fel de bine ţările la catastrofe. Nu numărul contează pentru a aranja afacerile, ci oamenii, ce sunt ei, calităţile pe care le au. De aceea, insist, înainte de a instala synarhia în planul fizic, fiecare trebuie să lucreze să o instaleze la început în el însuşi.

Veţi spune: "Dar ce semnifică instalarea synarhiei în fiecare om? Cum e posibil?" Fiecare dintre voi posedă un intelect, o inimă şi o voinţă. Prin intelectul vostru gândiţi; prin inima voastră trăiţi sentimente; prin voinţa voastră acţionaţi. Prin intermediul acestor trei factori vă manifestaţi în lume. Atunci, dacă reuşiţi să instalaţi înţelepciunea în intelectul vostru, dragostea în inima voastră şi forţa în voinţa voastră, veţi realiza în voi această trinitate care vă face să semănaţi cu Trinitatea divină a luminii, a căldurii şi a vieţii, şi vă veţi lega astfel de sefirele *Kether, Hohmah* şi *Binah.* Astfel veţi deveni Autoritatea, veţi guverna asupra propriei voastre existenţe. Şi vă veţi guverna manifestând virtuţile celor şapte planete, adică a celor şapte sefiroturi: *Hessed* (Jupiter), *Gebourah* (Marte), *Tiphereth* (Soare), *Netsah* (Venus), *Hod* (Mercur), *Iesod* (Luna) şi *Malhouth* (Pământul). Acestea sunt cele şapte calităţi care reprezintă Puterea. Sunteţi Autoritatea, şi prin calităţile şi virtuţile voastre vă exercitaţi puterea. Da, pentru că calităţile şi virtuţile noastre sunt cei mai buni servitori. Adevăraţii noştri servitori nu sunt oamenii pe care-i luăm în serviciul nostru pentru satisfacerea dorinţelor, nevoilor noastre sau pentru a ne uşura viaţa, ci virtuţile din noi care se supun adevăratei autorităţi a lui *Kether, Hohmah* şi *Binah.* Şi aceste virtuţi sunt capacitatea de a realiza a lui *Malhouth,* puritatea lui *Iesod,* inteligenţa lui *Hod,* blândeţea lui *Nestah,* frumuseţa lui *Tiphereth,* îndrăzneala lui *Gebourah*, generozitatea lui *Hessed*. Aceşti şapte servitori transmit ordinele Autorităţii spre cei doisprezece care se ocupă de Economie.

Şi ce reprezintă Economia în noi? Ea e reprezentată prin cele doisprezece părţi ale corpului fizic cărora le corespund cele doisprezece semne ale zodiacului: capul (Berbecul), gâtul (Taurul), braţele şi plămânii (Gemenii), stomacul (Cancer), inima (Leul), plexul solar (Fecioara), rinichii (Balanţa), organele sexuale (Scorpionul), coapsele (Săgetătorul), genunchii (Capricornul), pulpele (Vărsătorul) şi picioarele (Peştii). Cele şapte virtuţi acţionează în aşa fel asupra diferitelor părţi ale corpului pentru a le trezi, a le da viaţă şi fac în aşa fel încât activitatea miliardelor de celule care le constituie să contribuie la armonia ansamblului. Iată adevărata synarhie de care trebuie să ne ocupăm: synarhia interioară. Cât despre synarhie ca mod de guvernământ a oamenilor, vom găsi în fiecare ţară acele trei persoane atât de evoluate pentru a le pune în vârf? Şi de asemenea cei pe şapte care vor fi cu adevărat capabili nu numai să înţeleagă directivele date de cele primii trei dar şi să le execute corect? Şi chiar dacă am găsi aceste persoane, vor fi ele acceptate?

Pentru a instala pacea şi armonia în lume, trebuie început cu începutul, şi acesta este omul însuşi. Adevărata synarhie se va instala în ziua când vom deveni, fiecare, capul, regele regatului noastru, poporului nostru, şi asupra gândurilor, sentimentelor, actelor noastre. Dacă nu, vom fi sclavii slăbiciunilor noastre.

Vedeţi, şi aici, Arborele sefirotic ne dă o metodă de lucru, el ne indică drumul de urmat, ne ajută să înţelegem care e adevărata synarhie şi cum să o realizăm.

Cap XIV **Iesod: fundamentul vieţii spirituale**

I

Câți oameni m-au urmat sperând că le voi da mijloace de a-şi dezvolta uşor facultățile psihice, de a obține puteri magice, etc. Şi când le spuneam că metoda cea mai eficace pentru a-şi dezvolta aceste facultăți şi a obține aceste puteri este de a se purifica, de a face o curățenie în interior, ei mă părăseau, şi încă cu ce dispreț! Ceea ce le spuneam le părea prea pueril. Ei mergeau atunci în altă parte, crezând că vor găsi în final ceea ce căutau. Evident, găseau ei ceva, dar ce? Ar fi mai bine să nu vorbim. Deci voi, cel puțin, încercați să înțelegeți că puritatea este mijlocul cel mai eficace pentru a obține veritabile realizări spirituale. Pentru că odată ce terenul e curățat, calea e liberă pentru curenții cereşti: ei nu mai întâlnesc obstacole pentru a ajunge la voi şi pentru a vă da ceea ce cereți.

Din păcate, majoritatea celor ce se întorc spre spiritualitate îşi imaginează că satisfacțiile, succesul pe care n-au reuşit să-l obțină prin alte mijloace îl vor obține printr-un învățământ inițiatic. Nu, nu îl vor obține, şi dacă vor încerca să-şi atingă scopurile cu ajutorul ştiințelor oculte o vor plăti scump. Dacă voi reuşi măcar să vă fac să înțelegeți aceasta, voi considera că am îndeplinit o mare parte din sarcina mea.

Am ținut, un an întreg, un ciclu de conferințe despre puritate luând ca punct de plecare sefira *Iesod*, pentru a vă arăta cât este de vast acest subiect; el atinge domenii la care nu ne gândim în mod obişnuit (a se vedea "Misterele lui Iesod" Opere Complete, tomul 7). Toată lumea cunoaşte inconvenientele pe care le prezintă canalizările înfundate, geamurile murdare, lentilele ochelarilor rău şterse. Dar foarte puțini se gândesc că ei întrețin aceleaşi inconveniente în ei înşişi: gânduri, sentimente, dorințe care sunt ca nişte pete, ca şi praful, deşeuri care obstrucționează canalele spirituale, care împiedică lumina divină să sosească până la ei şi să îi penetreze. Nu puteți intreprinde nimic solid, sigur, în viața spirituală, fără a fi lucrat în prealabil asupra purității.

Dar să nu credeți că dacă insist atât de mult asupra purității este pentru că trebuie să ne oprim exclusiv asupra ei şi să nu mai căutăm nimic mai sus. Nu, eu insist asupra ei pentru că puritatea este baza - aceasta e şi semnificația numelui *Iesod*: bază, fundament. Ori, rolul unei baze este de a suporta întregul edificiu. În Arborele Vieții există şi alte sefire care reprezintă virtuțile asupra cărora discipolul trebuie să învețe să lucreze, dar lucrul cu *Iesod*, baza, reprezintă condiția de îndeplinit pentru a putea începe a se instrui şi a crea în lumea spirituală.

De ce sefira *Iesod* reprezintă baza vieții spirituale? Pentru că odată cu ea începe lumea psihică. Am văzut aceasta când am studiat cele patru diviziuni ale Arborelui sefirotic:

- *Atsilouth:* sefirele *Kether, Hohmah, Binah* corespund lumii divine.
- *Briah:* sefirele *Hessed, Gebourah, Tiphereth* corespund lumii spirituale
- *Ietsirah:* sefirele *Hod, Nestah* şi *Iesod* corespund lumii psihice.
- *Assiah: Malhouth* corespunde lumii fizice.

De cum părăsim *Malhouth,* lumea fizică, intrăm în lumea psihică a cărei primă etapă este *Iesod.* Ca şi celelalte sefire, *Iesod* este ierarhizată şi partea sa inferioară corespunde Lunii care, în psihologie, reprezintă lumea inconştientului, a instinctelor şi a iluziilor. Este deci esențial ca omul să se facă stăpân pe această lume pentru a introduce în ea ordinea şi lumina. Aceasta înseamnă a se purifica. Asta e tot. Da, a se purifica înseamnă mai întâi a fii capabil să discerni natura mişcărilor vieții interioare, să-ți analizezi gândurile, sentimentele, dorințele, proiectele şi să lucrezi pentru a le face mai dezinteresate, mai generoase.

În ciuda acestor explicații, ştiu bine că mulți îşi vor astupa urechile: ei vor da ca argument faptul că puritatea semnifică îngustime, limitare, fanatism şi chiar excludere... că în numele purității s-au făcut persecuții, masacre, arderi pe rug. Ah? Foarte bine, dar şi în numele dragostei s-au făcut crime înspăimântătoare, şi asta nu împiedică pe nimeni să mai pronunțe cuvântul iubire şi să continue să iubească?... Gândiți-vă un pic la această nedreptate! Ei găsesc orice motiv ca să nu facă efort. Sub pretextul că noțiunea de puritate e rău înțeleasă, ei vor să se bălăcească în continuare în murdărie. Ei sunt liberi să o facă, dar vor vedea într-o zi efectele acestui mod eronat de a gândi.

Cei care nu au învățat să lucreze cu Iesod, vor continua să se bălăcească în lumea psihică fără a cunoaşte niciodată realitatea lumii spirituale. Chiar dacă, cum e în majoritatea cazurilor, posedă adevărate daruri psihice, e bine să ştie că acestea nu ajung. Trebuie să înțeleagă odată pentru totdeauna că lumea psihică nu este lumea spirituală, şi că nu e suficient să ai un dar psihic pentru a-l exersa în mod corect. Muzicienii, pictorii cei mai dotați nu ar ajunge la nici o realizare dacă nu se supun unei discipline, dacă nu studiază sub îndrumarea

unui maestru. Un dar psihic, ca şi un dar artistic, trebuie cultivat. Cel ce posedă aceste daruri trebuie să lucreze asupra singurei calităţi care îi va permite să vadă clar şi să exercite influenţe benefice: puritatea. Şi în aceste cazuri, puritatea semnifică nu numai luciditatea, dar şi onestitatea, dezinteresul, conştiinţa responsabilităţilor.

Ori, ce se petrece în general? Cineva a avut vise premonitorii, a simţit că el însuşi sau alte persoane erau în pericol, a văzut că un anumit eveniment se va produce. Atunci, foarte încântat că a descoperit un dar care îi urmeşte anturajul, se proclamă clarvăzător, deschide un cabinet unde unii oameni care sunt îngrijoraţi pentru ei înşişi sau familiile lor vin să-l consulte. Şi astfel, acest nou clarvăzător începe să transmită zilnic "mesajele Cerului". Oare se gândeşte vreodată dacă e la înălţimea pretenţiilor? Nu; din moment ce a avut câteva vise premonitorii, câteva intuiţii bune, el îşi imaginează că este capabil să dea în orice moment răspunsuri la toate întrebările şi că nu se înşeală nici o dată. Ei bine, nu, din nefericire nu, şi acel care vrea să-şi dezvolte darul clarvederii trebuie să lucreze în fiecare zi cu o mare vigilenţă asupra lumii sale psihice, dacă nu se va găsi într-o dezordine interioară de nedescurcat, se va înşela şi îi va înşela şi pe alţii. Mulţi care au luat-o fără precauţii pe calea mediumităţii, au sfârşit prin a-şi pierde capul (a se vedea "Privire asupra invizibilului" Colecţia izvor, Nr. 228).

Iată de ce oamenii cu bun simţ sau oamenii de ştiinţă nu vor să audă vorbindu-se de facultăţi şi se puteri psihice: pentru că imediat se gândesc la toţi aceşti şarlatani şi dezechilibraţi. Au dreptate să nu accepte orice, dar nu au dreptate să refuze să meargă mai departe pentru a studia şi a înţelege domeniul vieţii psihice, ignorând aceste fenomene. Pentru că astfel ei îşi fixează limite gândirii şi investigaţilor lor. Sub pretextul că se arată raţionali, obiectivi, ei se opresc la suprafaţa lucrurilor. Există şi câţiva oameni de ştiinţă serioşi care se interesează de fenomenele "parapsihologice", numai că mulţi dintre ei nu o spun de frica desconsiderării din partea colegilor lor. E la fel cum unii pastori sau preoţi cred în reîncarnare dar nu o spun pentru că reîncarnarea nu e admisă de Biserică iar ei nu vor să-şi atragă neplăceri. Ei bine, eu reproşez acestor oameni de ştiinţă şi acestor preoţi de a nu avea sensul responsabilităţii lor, pentru că lasă oamenii care caută în obscuritate şi rătăcire.

Nimic nu-i va putea opri pe oameni să vrea să găsească altceva decât le propune ştiinţa oficială sau Biserica oficială. Dar pericolul e mare pentru ei de a rătăci în regiunile inferioare ale lui *Iesod*. De aceea trebuie să dobândească o bună înţelegere a purităţii, pentru că ea este cheia vieţii spirituale.

Când lucraţi să vă purificaţi cu adevărat, profund, lumina pătrunde mai uşor în voi, şi veţi începe să vedeţi totul mai clar, mai lucid. Particolele care vă ruinează sănătatea sunt alungate şi vă veţi simţi mai bine. Acelea care împiedică voinţa voastră sunt rejectate şi veţi deveni mai tare. Tot ceea ce e tenebros şi obscur vă va părăsi, şi dacă sunteţi trist, bucuria vă va năpădi. Pentru că bucuria nu e altceva decât un aspect al purităţii: cu cât te purifici mai mult, cu atât te simţi mai uşor, vesel şi bucuros. Şi, devreme ce impurităţile antrenează fermentaţia, putrefacţia, dislocaţia şi moartea, cu cât vă purificaţi mai mult mergeţi spre imortalitate. Deci, sănătatea, puterea, cunoaşterea, fericirea, nemurirea nu sunt altceva decât aspecte ale purităţii. Iată un rezumat al Ştiinţei iniţiatice; de voi depinde acum să verificaţi aceste lucruri.

II

Pe coloana centrală a Arborelui sefirotic, *Iesod* se găseşte deasupra lui *Malhouth,* iar *Tiphereth* este deasupra lui *Iesod*. Din această dispoziţie putem deduce că, pentru a coborî până la *Malhouth* (Pământul), lumina lui *Tiphereth* (Soarele) trebuie să treacă prin *Iesod* (Luna). Aici, *Malhouth* reprezintă simbolic lumea fizică, *Iesod* lumea psihică şi *Tiphereth* lumea spirituală. Atunci, ce se va întâmpla dacă lumea psihică nu este într-o stare de puritate care să-i permită să fie traversată de lumina lumii spirituale?

Din păcate, aceasta se întâmplă cu mulţi oameni: ei se plâng că nu resimt nici o binefacere din practicile lor spirituale; ei se roagă, meditează, se leagă de Cer, dar au impresia că aceasta nu-i ajută; ei se simt indecişi, dezorientaţi, slabi; câteodată chiar se gândesc că situaţia lor e mai rea decât înainte. Explicaţia este că acea lumină de care ei se forţează să se lege întâlneşte în ei straturi impure formate de gândurile şi sentimentele lor dezordonate, rău

stăpânite. Atunci, nu numai că lumina nu trece, dar se produce acelaşi fenomen ca atunci când razele soarelui cad pe o grămadă de gonoi: ele accelerează putrefacţia.

Traversând un geam transparent, razele soarelui vin să vă lumineze, dar când ele trebuie să traverseze straturi impure, ele produc fermentaţii şi mirosuri urâte. Dacă vreţi să deveniţi un bun receptacol al luminii divine trebuie ca inima voastră să fie ca un cristal transparent, dacă nu, ştiţi de acum ce vă aşteaptă. Atât timp cât nu sunteţi decişi să faceţi o veritabilă muncă de curăţire, de purificare, e mai bine să nu vă apropiaţi de lumina Ştiinţei iniţiatice. Vă previn, pentru că mai târziu va fi inutil să faceţi să cadă asupra ei responsabilitatea necazurilor pe care le veţi resimţi. Va fi greşeala voastră, în exclusivitate.

Atunci când veţi începe cu adevărat lucrul cu *Iesod,* lumina lui *Tiphereth* va circula prin voi, şi această lumină vă va permite să înţelegeţi realitatea lucrurilor şi să vă orientaţi corect. Atât timp cât nu posedaţi această lumină interioară, sunteţi obligaţi să recurgeţi la alţii, depindeţi de ei pentru a vă conduce viaţa voastră; şi cum nu e chiar sigur că ideile şi judecăţile lor vă vor lumina cu adevărat, veţi fi sub influenţa unor opinii contradictorii.

Veritabila bogăţie este de a ajunge să posedaţi această lumină care vă va permite să descoperiţi voi înşivă adevărul fără să aveţi nevoie tot timpul să-i consultaţi pe alţii. Veţi întreba: "Şi chiar fără să avem nevoie să consultăm un Maestru, un Iniţiat?" Da, de ce nu? Dacă sunteţi capabil să-l egalaţi, sau chiar să-l depăşeşti, de ce nu? Desigur, va dura mult, va fi dificil, dar Inteligenţa cosmică nu a scris nicăeri că trebuie să rămâneţi limitat, dependent. Ea nu a interzis niciodată unui discipol să-şi egaleze Maestrul şi chiar să-l depăşească. Calea vă este deschisă, şi aceasta e poate singura cale care vă este cu adevărat deschisă. Nimeni nu vă poate împiedica să progresaţi în lumină. Dacă nu, de ce ar fi spus Iisus: "Fiţi perfecţi aşa cun Tatăl vostru din Ceruri e perfect"?

Pentru a parcurge regiunea lui *Iesod*, mai mult decât pentru altele, discipolul are nevoie de un ghid. Dar odată ce a depăşit *Iesod*, drumul este liber şi poate să avanseze singur, pentru că a ajuns în regiunile luminii care dă adevărata clarvedere.

Nu trebuie să vă înşelaţi, adevărata clarvedere este cea care vă permite să vedeţi realitatea lumii spirituale, adică să captaţi, să înţelegeţi ceea ce există mai subtil în natură şi în sufletul uman. Cealaltă clarvedere, care constă în a vedea evenimente trecute sau viitoare, sau chiar spiritele lumii astrale, nu are nimic extraordinar. Toată lumea sau aproape toată lumea ar putea să le vadă pe acestea prin anumite exerciţii sau prin folosirea unor droguri, dar aceste mijloace nu duc prea departe şi prezintă chiar mari pericole pentru psihism. Singura clarviziune pe care trebuie să o căutaţi este aceea care poate să facă din voi o prismă de cristal care să lase să treacă lumina Cerului. De această clarviziune vorbea Iisus când spunea: "Fericiţi cei cu inimile pure pentru că îl vor vedea pe Dumnezeu."

În sefira *Iesod*, Dumnezeu este numit *El Hai*, adică Dumnezeu cel viu. În Iesod, Dumnezeu se manifestă deci ca creator şi distribuitor al vieţii, dar a cea mai pure vieţi, cea care vine de sus, de la Izvor, acea viaţă care tâşneşte, curăţă şi purifică totul în trecerea ei, pentru că prima sarcină a vieţii este tocmai de a respinge elementele impure care se opun elanului său.

Şi cum Dumnezeu este prezent în toate sefirele, "a-L vedea pe Dumnezeu" înseamnă deci a primi binecuvântările tuturor sefirelor, adică ştiinţa lui *Hod*, graţia lui *Netsah,* splendorile lui *Tiphereth,* forţa lui *Gebourah,* generozitatea lui *Hessed,* stabilitatea lui *Binah,* înţelepciunea lui *Hohmah* şi în fine, atotputernicia lui *Kether*. Fiecare sefiră corespunde unei virtuţi divine; puteţi să lucraţi fie cu una fie cu alta, dar fiind conştienţi că nu veţi ajunge nicăieri dacă nu aţi lucrat mai întâi cu *Iesod.* Toţi cei care vor să obţină calităţile şi puterile celorlalte sefire fără a fi lucrat în prealalbil cu *Iesod* sunt într-un anume fel opriţi, şi stagnează în mlaştinile planului astral unde nu întâlnesc decât iluzii, decepţii şi chinuri.

Deci, decideţi-vă să puneţi puritatea la baza existenţei voastre, înaintea cunoaşterii, înaintea bogăţiei, înaintea puterii şi într-o zi veţi avea mai mult decât această cunoaştere, mai mult decât această bogăţie, mai mult decât aceste puteri. Au existat în istorie bărbaţi şi femei care nu au citit nici măcar o carte, care nu au avut studii, ei au lucrat numai asupra purităţii, şi într-o zi au început să manifeste toate celelalte calităţi: înţelepciunea, clarvederea, puterea de a vindeca... Pentru că nu mai aveau pe ei straturi opace, nu mai aveau ecrane, şi toate bogăţiile Cerului au putut să-i penetreze.

Iesod este începutul vieţii psihice, şi în acest sens putem spune că magia începe cu sefira *Iesod*. Adevărata magie este în gândurile şi sentimentele noastre. Nu avem nevoie de

baghetă sau de talismane, toate puterile noastre magice sunt în puterea vieții psihice; de aceea Luna, care aparține sferei lui *Iesod,* este astrul magiei. Cel ca vrea să posede adevărata forță magică trebuie să înceapă prin a purifica lumea sa psihică. Trebuie să înțelegem puritatea ca şi cea mai mare forță magică, pentru că prin intermediul lui *Iesod* putem accede la Mistere.

Cap XV **Binah**

I
Legile destinului

Binah este prima sefiră de pe coloana stângă al Arborelui sefirotic, Stâlpul Rigorii, numit Boaz, care reprezintă principiul feminin în creație. Dumnezeu se manifestă aici sub numele *Iehovah.* El este Dumnezeu cel teribil care s-a revelat lui Moise. Tot Vechiul Testament e plin de furiile, amenințările şi blestemele sale care trebuiau să lovească oamenii până la a patra generație. Acestui foc devorant îi ofereau fără încetare Evreii sacrificii de animale pentru a-L calma; şi Moise, la fel ca toți patriarhii şi profeții, Îi adresa rugăciuni pentru a deturna pedepsele cu care El amenința poporul.

Vă veți întreba: "Dar cum acest Dumnezeu teribil putea fi o putere feminină?" Pentru că această putere feminină este natura. Veți înțelege mai bine această idee dacă reflectați la ceea ce este natura cu adevărat: o mamă implacabilă. Natura a creat legi şi dacă le călcați, sunteți pedepsiți într-un fel sau altul; şi chiar, pe calea consecințelor, această pedeapsă va lovi copiii şi nepoții voştri. Da, în realitate toate acestea sunt foarte uşor de înțeles. Să luăm un exemplu printre cele mai cunoscute: alcoolismul. Pentru a-şi conserva sănătatea fizică şi psihică, omul nu trebuie să bea mai mult de o cantitate limitată de alcool. Dacă depăşeşte măsura, cunoşteți consecințele - e inutil să intru în detalii - şi transmite descendenței sale o ereditate încărcată. Este la fel pentru alte excese, pentru alte călcări de legi.

Orice am face, oricare ar fi progresele ştiințelor şi tehnicilor medicale, dacă omul nu e rezonabil, dacă nu respectă anumite legi, într-un fel sau în altul el va suferi şi îi va face şi pe alții să sufere. Câți s-au indignat de cruditatea unui Dumnezeu care pedepsea nu numai pe cel ce încălca legea ci şi descendența sa! Ei bine, iată, acum e clar: acest Dumnezeu este natura, pentru că natura nu e în spatele lui Dumnezeu, nu e separată de Dumnezeu. Dumnezeu este această mamă severă care pune limite copiilor săi, pe care ei nu trebuie să le depăşească. Dacă ei le depăşesc, spunem că ea îi pedepseşte. Dar nu îi pedepseşte pe nedrept, pentru că ei sunt cei care au ieşit din incinta unde erau la adăpost şi protejați, şi ieşind, au creat condiții rele pentru ei şi pentru cei care depindeau de ei.

Veți spune poate: "Dar această imagine a mamei pe care ne-o dați, nu e cea pe care o avem. Din contră, o mamă este iubitoare, indulgentă, etc., tatălui îi revine severitatea." Nu ați observat lucrurile bine şi nici nu ați reflectat destul. Care e rolul mamei față de un copil mic? Ea îl hrăneşte, desigur, dar ea îl învață ce e voie să facă şi ce nu e voie să facă pentru a se dezvolta corect: ea îi dă reguli de nutriție, de igenă, de prudență; ea îi interzice anumite lucruri, îl reține, îl împiedică să se apropie de foc sau de apă, îi trage din mână chibriturile şi obiectele tăietoare, îi ascunde bomboanele şi dulceața, dacă copilul are tendința de a abuza. Câteodată ea îl lasă

singur să facă ce vrea şi îl supraveghează, şi dacă cade sau îşi face rău, îi spune: "Vezi, nu mai fă asta, dacă nu îți vei face rău din nou." Şi când copilul e capricios şi exagerează, ea îl pedepseşte.

Acest rol al mamei față de copilul mic, este, pe un alt plan, cel al naturii vis-a-vis de ființa umană. Unii vor spune: "Dar eu, am văzut tați jucând acest rol în fața copilului, pentru că mamele..." Şi eu am văzut, dar eu vă vorbesc de principii şi nu de cazuri particulare. La nivelul principiilor, mama joacă în educația copilului rolul naturii. Iată cum trebuie înțeles rolul Mamei cosmice, care se manifestă în sefira *Binah* sub aspectul lui *Iehovah.*

Sefira *Binah* ne relevă misterele destinului pentru că ea ne învață despre legea cauzelor şi consecințelor. Câți oameni se gândesc că existența lor e absurdă, că nu e nici o logică în evenimentele şi destinul ființelor! Aceasta se întâmplă numai pentru că le lipsesc unele adevăruri pentru a vedea şi pentru a înțelege. Aceste adevăruri sunt în *Binah* unde lucrează ierarhia îngerească a *Aralim-ilor* (Tronurile), pe care sfântul Ioan a văzut-o sub forma a douăzeci şi patru de Bătrâni. Ei sunt numiți de asemenea Domni ai destinelor pentru că ei sunt cei care determină destinul fiecărei ființe după meritele sale, după viața pe care a dus-o în precedentele încarnări, iar decretele lor sunt executate de îngerii sefiroturilor următoare: îngeri din *Hessed, Hachmalin-ii*, aduc recompensele, iar îngerii din *Gebourah, Serafim-ii,* pedepsele.

Ce este destinul? O formă arhetip şi fiecare îşi trăieşte existența după forma pe care o primeşte din partea destinului. Cei douăzeci şi patru de bătrâni decid aceste forme. Ei reprezintă tribunalul divin care emite decrete privind formele destinelor, iar formele fizice pe care le vedem pe pământ sunt efectul îndepărtat a acestor forme decretate de sus. Se proiectează o formă dintre aceste forme arhetip asupra unei femei însărcinate, iar ea va trebui să lucreze plecând de la această formă. Odată formele decretate, totul s-a sfârşit, nimic nu le mai poate schimba, ele coboară în materie pentru a se realiza.

Pentru a putea schimba destinul, trebuie deci schimbate arhetipurile, dacă nu, nu e nimic de făcut. Puteți să mergeți să consultați astrologi pentru a vă lua precauții şi a scăpa încercărilor şi dificultăților, e degeaba, totul este prevăzut, pentru ca "ce e scris" să se întâmple. Pentru a schimba decretele, ar trebui să puteți să atingeți regiunile de deasupra lui *Binah,* adică deasupra destinului, regiunile lui *Hohmah* şi *Kether.* E posibil, au existat ființe excepționale a căror virtuți le-au scutit de legile destinului. Dar ce muncă au depus pentru a reuşi! Pentru noi, singurul mijloc de a ne pune în acord cu Domnii destinului este de a accepta decretele lor cu umilință şi dragoste, ştiind că sunt drepte, pentru că sunt consecința încarnărilor noastre precedente. Cel mai înțelept este de a considera dificultățile şi încercările a acestei existențe ca şi probleme de rezolvat, ştiind că reprezintă pentru noi cel mai bun mijloc de a evolua.

Caracterul inflexibil a lui *Binah* se regăseşte în simbolismul lui Saturn care e reprezentat ca un bătrân, sau câteodată ca un schelet, înnarmat cu o seceră. Secera lui Saturn este timpul care distruge tot, iar scheletul este eternitatea care rezistă timpului. Saturn reprezintă deci cele două aspecte. Deasupra cărnii, adică a lumii aparențelor, pe care timpul (secera) nu încetează să o distrugă, găsim scheletul indestructibil: eternitatea. Dar de câte reflecții, meditații, este nevoie pentru a ajunge la această înțelegere a lucrurilor care permite trecerea de la timp la eternitate!

Saturn vorbeşte puțin şi ascultă mult, pentru că a ştii să asculți merge cu înțelegerea. Şi de altfel, acesta este sensul cuvântului "a înțelege". Cel ce ştie să audă este pe calea înțelegerii. Putem spune că ascultarea este înțelegerea a ceea ce auzim. Calitatea lui Saturn este de a şti să audă, nu numai să asculte ceea ce ne spun înțelepții sau zgomotele naturii, ci să perceapă ceva în plus: vocea interioară. În acel moment, tot ceea ce este mai subtil, tot ceea ce vine din profunzimea ființei, vocea lui Dumnezeu, vocea liniştii, cum se spune, ajunge până la noi. Iată de ce adevăraților Saturnieni le place să se îndepărteze de zgomot pentru a merge în locuri solitare, să asculte vocea liniştii, aceea care le permite să fie scutiți de legea timpului pentru a intra în eternitate.

II

Chiar şi celor care au îmbrățişat viața spirituală le e greu să ajungă la un nivel de conştiință superior şi mai ales să se mențină. Într-o zi obțin o victorie, în alta se lasă în voia lor... E aproape imposibil să ajungă la ceva stabil, definitiv. Stabilitatea e culmea Inițierii, momentul în care discipolul poate spune în fine, ca şi hierofantul Egiptului antic: “Sunt stabil,

fiu de stabil, conceput şi născut în teritoriul stabilităţii." Teritoriul stabilităţii este *Binah,* regiunea celor douăzeci şi patru de Bătrâni.

În ce constă stabilitatea? În a nu mai fi zdruncinat de rău. Şi pentru a nu mai fi zdruncinat de rău, trebuie să-i scăpaţi ridicându-vă până în regiunile unde el nu mai poate să aibă priză. Veţi spune: "Dar aceste regiuni există?" Da, ele există, ele există în voi înşivă, cum există şi în univers. Numai că, încă nu v-aţi deama de aceasta pentru că nu aveţi obişnuinţa de a vă observa. Nu aţi fost surprinşi să constataţi că anumite evenimente care, la un moment dat, vă întristează, vă descurajază, în alte circumstanţe, nu vă mai ating? De ce? V-aţi pierdut sensibilitatea? Nu, dar aţi reuşit să vă ridicaţi până la un nivel de conştiinţă unde ele nu vă mai ating. Este deci proba că există regiuni în om unde răul nu mai are priză.

În Kabbala e spus că şarpele poate urca până la unele sefiroturi, dar el nu poate atinge niciodată regiunea formată din cele trei sefire *Kether, Hohmah* şi *Binah*. Şi pentru că noi suntem creaţi după imaginea universului, există deci şi în noi o regiune unde răul nu mai găseşte condiţii favorabile de existenţă. În regiunile sublime ale fiinţei noastre şi ale universului, domneşte o astfel de lumină, o astfel de intensitate a vibraţiilor, încât tot ceea ce nu este în armonie cu această puritate, cu această lumină, e dezagregat. Răul nu are nici un drept de existenţă în regiunile sublime, e respins; el nu poate exista decât în regiunile inferioare, unde se plimbă, face ravagii şi îi face pe oameni nefericiţi: pentru că în straturile inferioare ale materiei, toate condiţiile îi sunt favorabile. Deci, după regiunea unde vă aflaţi, sunteţi atinşi sau nu de rău. Iată ce ne învaţă Iniţierea. Iisus a explicat acest lucru într-o altă manieră, când a spus: "Constuiţi-vă casa voastră pe piatră." Piatra simbolizează această regiune interioară pe care filozofia hindusă o numeşte planul cauzal şi care se situează deasupra planurilor astral şi mental, adică deasupra gândurilor şi sentimentelor ordinare.

Cei Douăzeci şi patru de Bătrâni ai Apocalipsei de care vorbeşte Sfântul Ioan ("Am văzut douăzeci şi patru de tronuri şi pe aceste tronuri douăzeci şi patru de Bătrâni aşezaţi, îmbrăcaţi în veşminte albe") sunt instalaţi pe pietre pe care nimic nu le poate zdruncina. Stabilitatea este esenţa lui Dumnezeu Însuşi. Dumnezeu este prin esenţă neschimbător, neschimbat în dragostea, înţelepciunea şi puterea Sa.

Dacă vreţi să vă apropiaţi de această stabilitate a celor Douăzeci şi patru de Bătrâni, nu abandonaţi niciodată idealul vostru înalt. Odată ce v-aţi decis să mergeţi pe drumul luminii, orice s-ar întâmpla, păstraţi tot timpul această orientare. Pentru tot restul vă puteţi schimba, dar nu abandonaţi orientarea voastră divină. Să înţelegeţi bine aceasta: stabilitatea nu semnifică imobilitatea. Dacă întâlniţi un Maestru adevărat, nu-l veţi vedea încremenit ca un idol, aşteptând să-i sărutăm mâinile sau picioarele. Din contră, el se deplasează, chiar mai mult ca alţii, pentru a-i vizita pe cei ce au nevoie de el, pentru a-i instrui, a-i vindeca. El rămâne stabil în interior, în convingerile lui, şi nimeni nu poate să-l seducă prin bogăţii sau onoruri.

A fi stabil, înseamnă a fi fidel angajamentelor tale şi a-ţi urma drumul orice s-ar întâmpla. Aceasta e dificil, mai dificil decât de a fi drăguţ, serviabil, iubitor, generos, curajos. Când suntem bine dispuşi, ne dăm cuvântul, facem promisiuni, dar câteva zile după aceea ne găsim într-o altă stare de spirit, în care nici nu ne mai aducem aminte ce am promis. Ei bine, nu aşa vom obţine accesul la adevărata putere a regiunii *Binah.*

Adevărul este că oamenilor nu le place să li se vorbească de fidelitate, stabilitate. Oh, cât e de greu, oh, cât e de dificil! Ei bine, să ştiţi că acest fel de a gândi va face aceste virtuţi încă mai greu şi dificil de realizat. De voi depinde să aveţi o anumită calitate. De ce? Pentru că voi sunteţi cei care, neiubind un anumit lucru, nu îl atrageţi. Nu vă place să fiţi fidel, vă place schimbarea, atunci cum vreţi ca stabilitatea să vină să se instaleze în voi? Când analizez, constat că oamenii sunt cei care resping o virtute sau alta: pentru că nu o iubesc. Pentru a atrage un lucru, trebuie să-l iubim! Iată aspectul magic. Înainte de a încerca să obţineţi ceva, încercaţi la început să-l iubiţi, altfel orice aţi face nu-l veţi obţine. E esenţial de a cunoaşte această lege.

Deci, încercaţi să iubiţi stabilitatea. Încercaţi să deveniţi mai fideli faţă de idealul vostru, nu trişaţi niciodată, sub nici un pretext, dacă nu, veţi pierde încrederea tuturor marilor Spirite care vă observă. Ele nu vă vor mai stima, nu vă vor mai aprecia, ele nu vă vor mai susţine. Şi odată lăsaţi să vă bazaţi numai pe propriile resurse, nu veţi mai putea realiza mare lucru. Putem iubi schimbarea, nu e interzis să-ţi schimbi activitatea, dar nu trebuie niciodată să vă schimbaţi

direcția, nu trebuie să vă abandonați idealul vostru înalt. Putem fi pentru diversitatea exterioară, dar trebuie să menținem unitatea interioară.

Cap XVI **HOHMAH: Cuvântul creator**

“La început a fost Cuvântul...”. Această primă frază a evangheliei sfântului Ioan a suscitat numeroase comentarii. E evident imposibil să ne reprezentăm exact ceea ce semnifică a spune că Dumnezeu a creat lumea prin Cuvânt. Dar pentru că ceea ce este jos este ca şi ceea ce este sus, pentru că suntem creați după chipul lui Dumnezeu şi al universului, putem să ne însuşim câteva noțiuni despre ceea ce sunt puterile cuvântului: cuvântul pronunțat (sunetele), şi cuvântul scris (literele).

Un general dă un ordin de atac. El strigă: “Foc!” şi în câteva minute nu mai rămâne nimic din ceea ce era un oraş minunat. El însuşi nu a făcut nimic, a pronunțat numai un cuvânt, dar câtă putere era conținută în acest cuvânt! Sau, un bărbat (sau o femeie) care contează mult pentru voi, dar căruia (căreia) nu-i cunoaşteți încă adevăratele sentimente, vă scrie într-o zi aceste simple cuvinte: “Te iubesc” şi iată, viața vă este dintr-o dată luminată! Nimic nu s-a schimbat, dar totodată totul s-a schimbat.

Întreaga existență este aici pentru a ne arăta puterile cuvântului. Să mergem mai departe. De ce vorbesc oamenii tot timpul? Pentru a-şi exersa puterea. Chiar şi atunci când ei par că dau explicații, informații, adesea nu o fac cu adevărat pentru a explica sau a informa; vorbind sau scriind, ei vor să producă un anumit efect: să provoace furia, ura, sau să adoarmă neîncrederea. Chiar şi voi, nu faceți câteodată acelaşi lucru? Da, vă las să reflectați la aceasta.

Şi acum, să revenim la prima frază a Evangheliei sfântului Ioan: “La început a fost Cuvântul”. Oamenii ar evita multe dificultăți, multe suferințe dacă ar şti cum să aplice această frază. Veți spune: "Dar cum? E atât de abstractă, atât de dificil de înțeles, cum putem să o aplicăm? - Ei bine, tocmai, ea rămâne abstractă şi dificilă de înțeles pentru că nu încercați să o aplicați. - Dar ce trebuie să facem? - Foarte simplu, să vă acompaniați actele voastre cu Cuvântul."

Să luăm cazuri foarte simple din viața cotidiană. Când spălați geamurile, de exemplu, în loc să executați această sarcină lăsându-vă gândirea să rătăcească fiți conştient de gesturile voastre şi spuneți: "Aşa cum spăl acest geam, tot aşa inima mea să fie spălată şi să devină transparentă." La fel puteți face atunci când măturați, spălați vesela, ştergeți praful... Şi când ați scăpat un obiect şi s-a spart, spuneți: "Fie ca toate obstacolele care mi se ridică în față pe drumul meu spre Dumnezeu să fie sparte în mii de bucăți!"

Desigur, nu e necesar să spuneți toate acestea cu voce tare, mai ales dacă există riscul ca cineva să vă audă. Important este de a fi conştient, adică de a folosi gândirea voastră - şi gândirea subînțelege necesitatea cuvintelor - la tot ce faceți pentru a deveni creator. Iată care trebuie să fie pentru spiritualist semnificația lui "La început a fost Cuvântul... Şi nimic din ceea ce a fost făcut n-a fost făcut fără Cuvânt." Trebuie să puneți Cuvântul la început pentru a da o orientare activității voastre. Dar este aici o noțiune pe care chiar şi credincioşii nu au înțeles-o bine. Veți spune: "Dar ei spun rugăciuni de mai multe ori pe zi!" Da, rugăciuni făcute de alții pe care le-au învățat pe dinafară, pe care ei le mormăie gândindu-se la altceva, tocmai. Nu e necesar să spuneți multe rugăciuni pe dinafară. Pentru creştini, "Tatăl Nostru" de două sau de trei ori e suficient. Mai departe, fiecare trebuie să găsească cuvintele pe care să le pronunțe în interior pe măsură ce se ivesc noi ocazii, noi evenimente în viața sa. Nu există o mai bună metodă de înțelegere a ceea ce semnifică atotputernicia Cuvântului.

Când vântul suflă alungând norii şi impuritățile din atmosferă cereți suflului spiritului să alunge gândurile şi sentimentele voastre rele. Şi când vedeți Soarele dimineața răsărind, spuneți: "Aşa cum soarele se ridică deasupra lumii, tot aşa soarele dragostei să se ridice în inima mea, tot aşa soarele înțelepciunii să se ridice în inteligența mea şi tot aşa soarele adevărului să se ridice în sufletul şi în spiritul meu." Iată cum veți deveni un adevărat fiu a lui

Dumnezeu: prin Cuvânt. Pentru că Cuvântul e viu şi acţionează, el are puterea de a vă transforma.

Când veţi începe să înţelegeţi ce semnifică: "La început a fost Cuvântul", veţi înţelege de asemenea de ce e spus că "La început, Dumnezeu a creat cerul şi pământul" şi ce este în spatele acestor cuvinte "cer" şi "pământ", care sunt relaţiile între cele două şi cum trebuie să lucrăm cu ele. Cerul şi pământul sunt în interiorul nostru şi atât timp cât le separam, atât timp cât nu le legăm Cerul - gândirea noastră, cu pământul - activităţile noastre cotidiene, nu vom şti ce este Cuvântul, Cuvântul viu. (A se vedea tomul 32, cap XI: "Cuvântul viu: 1. Alfabetul şi cele douăzeci şi două de elemente ale Cuvântului. 2. Cuvântul, limbaj universal. 3. Puterea Cuvântului.")

Cap XVII **Iesod, Tiphereth, Kether: sublimarea forţei sexuale**

În sefira *Iesod,* Dumnezeu poartă numele *Chadai El Hai,* şi *El hai,* am văzut, înseamnă Dumnezeu viu. *Iesod* e singura sefiră pentru care e menţionat acest atribut divin: viaţa. Bineînţeles, este subînţeles acest atribut şi în celelalte, dar aici este subliniat. Şi deoarece Dumnezeu Însuşi poartă acest nume “viu”, aceasta semnifică că viaţa care se manifestă în *Iesod* este de cea mai mare puritate. *Iesod,* fundamentul, este sefira vieţii pure, şi în schema omului cosmic, Adam Kadmon, ea reprezintă organele sexuale: pentru că acestea sunt organele care crează viaţa.

Chiar dacă suntem obligaţi să constatăm că, în viaţa lor sexuală, oamenii nu se preocupă suficient de puritate, adevărul este că Inteligenţa cosmică e cea care a decretat că puritatea lui *Iesod* trebuie să se manifeste prin intermediul organelor sexuale.

Astăzi se vorbeşte de “eliberarea moravurilor” ca de un mare progres, şi întradevăr ar fi putut fi un progres. Dar ceea ce vedem la ora actuală nu este un progres, e o degringoladă. Această tendinţă pe care o au din ce în ce mai mult oamenii de a se culca împreună pentru că nu găsesc ceva mai bun de făcut, ca să treacă timpul şi pentru a simţi plăceri, este prejudiciabil pentru evoluţia lor. De-abia se întâlnesc, nu se cunosc, nu se iubesc şi ei fac dragoste... din inactivitate, ca şi cum nu ar fi ceva mai important de făcut decât să joace cărţi! Şi apoi, ca şi după o partidă de cărţi, se despart, pentru a începe mâine cu alţii. Aceasta este foarte grav; nu pentru că nu se supun unor reguli inventate de câţiva moralişti; pentru ei este grav, lor îşi fac rău, nu moralei, nici moraliştilor. Actul sexual în sine nu are nimic de condamnat, chiar dacă nu are ca scop procreerea, dar trebuie să cunoaşteţi entităţile şi forţele care sunt angajate în acest act pentru a-i da o semnificaţie şi o orientare divină.

Toţi cei care practică actul sexual pentru propria plăcere, nu numai că că îşi irosesc energiile, dar ei alimentează cu ele entităţi ale planului astral inferior. Pentru că sunt închişi un timp într-o cameră, bărbatul şi femeia îşi imaginează că sunt singuri. Deloc. Există în lumea invizibilă entităţi care sunt de faţă, care asistă şi care se hrănesc cu emanaţiile lor. Atunci, dacă se lasă antrenaţi de senzualitatea lor, larve şi elementali vin să se hrănească pe cheltuiala lor. În timp ce pentru cei care s-au pregătit cu conştiinţă să îndeplinească un act sacru, spiritele luminii sunt cele care vin să se hrănească şi să aducă binecuvântările lor. Ştiind acestea, discipolii unei Şcoli iniţiatice invită ei înşişi spiritele celeste cerându-le să-i lumineze pentru a fi capabili să-şi sublimeze gesturile pe care le vor face.

Entităţile care posedă secretul sublimării forţei sexuale sunt *Malahim-ii,* îngerii lui *Tiphereth,* Soarele. Energia sexuală din fiinţa umană este de aceeaşi natură ca şi energia solară, dar ea nu o ştie şi, irosind-o, utilizând-o numai pentru satisfacerea propriilor pasiuni, ea se degradează. Din ziua când bărbaţii şi femeile vor conştientiza că această forţă e impregnată de lumina soarelui, ei vor merge pe calea sfinţeniei, se vor apropia de sefira *Kether* unde Serafinii nu încetează să cânte: "Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Dumnezeu, Atotputernic". Şi din acel moment ei vor începe să guste adevărata dragoste, acea a Serafinilor.

De la *Iesod* la *Kether,* trecând prin *Tiphereth,* acesta e drumul sublimării forţei sexuale. La extremitatea superioară a stâlpului central se găseşte sfinţenia lui *Kether,* care este capul coroanei, iar originea ei este în puritatea lui *Iesod,* organele sexuale. Sfinţenia lui *Kether,* este energia sexuală pe care discipolul se străduieşte să o sublimeze graţie puterilor lui *Tiphereth,* până ce ea va ajunge să se manifeste sus, deasupra capului său, ca o lumină de aur. Da, şi acesta e scopul Iniţierii: să fi capabil să stăpâneşti o forţă brută care ne antrenează în jos, să faci

să-şi schimbe direcţia şi să lucrezi asupra acestei chintesenţe până la a o transforma în lumină. Adevăratul Iniţiat e cel care, graţie puterilor lui *Tiphereth,* a realizat în el însuşi puritatea lui *Iesod.* El posedă aceleaşi organe ca toţi oamenii şi aceste organe fabrică aceeaşi materie, dar această materie sublimată se ridică pentru a alimenta toţi centri săi spirituali de sus, şi se ridică asupra lui ca razele de lumină.

Acestea sunt adevăruri care erau învăţate de discipolii Iniţierilor antice. Dar în acea epocă i se pretindeau celui ce dorea să aibă acces la mistere ani de studii şi de muncă; şi mulţi dintre ei nu erau admişi. Eu vă cer vouă cel puţin să fiţi conştienţi de valoarea acestor cunoştinţe pe care le primiţi, şi să mulţumiţi Cerului.

Cap XVIII **Rugăciunea lui Solomon**

Unii dintre voi m-au rugat să vă spun Rugăciunea lui Solomon, pe care nu au auzit-o până acum. Desigur, pot să o fac, am făcut-o de câteva ori în trecut, în circumstanţe excepţionale, dar înainte, vă voi spune acestea:

În zilele noastre, când ezoterismul şi ştiinţele oculte sunt la modă, din ce în ce mai multe cunoştinţe care stăteau ascunse de secole sunt puse la dispoziţia tuturor. În trecut, ele erau date numai celor care se arătau demni, dar acum sunt etalate la lumina zilei. Şi nu numai că sunt etalate la lumina zilei, dar se prezintă, amestecat, adevărul şi falsul, bunul şi răul, magia albă şi magia neagră, fără a învăţa oamenii să facă diferenţa între cele două şi fără să fie preveniţi de pericolele teribile spre care aleargă aruncându-se orbeşte în nu contează ce studiu şi în nu contează ce practică. Deci, fiţi atenţi!

Această rugăciune, numită Rugăciunea lui Solomon, este foarte puternică din cauza tuturor numelor divine care sunt invocate şi nu putem să o spunem fără să ne luăm precauţii. Trebuie ca, în prealabil să fi depus o muncă de stăpânire de sine asupra noastră înşine, pentru a ne adresa fără pericol sefiroturilor, ierarhiilor îngereşti şi lui Dumnezeu pronunţându-le numele cu voce tare. Şi chiar numai pentru a asculta aceste nume, care sunt cele mai sacre ale Kabbalei, e necesar de a ne pune într-o stare de mare respect, de mare reculegere. Iată ceea ce vă cer să faceţi. Deci, iată această rugăciune:

Puteri ale Regatului, fiţi sub piciorul meu stâng şi în mâna mea dreaptă.

Glorie şi Eternitate, atingeţi-mi cei doi umerii şi dirijaţi-mă pe căile Victoriei.

Milostenie şi Justiţie, fiţi echilibrul şi splendoarea vieţii mele.

Inteligenţă şi Înţelepciune, daţi-mi Coroana.

Spirite ale lui Malhouth, conduceţi-mă între cele două coloane pe care apasă întregul edificiu al Templului.

Îngeri a lui Nestah şi Hod, întăriţi-mă pe piatra cubică a lui Iesod.

O Gedoulael! O Gebourael! O Tiphereth!

Binael, fii dragostea mea.
Rouah Hohmael, fii lumina mea.
Fii ceea ce eşti şi ceea ce vei fi, o Ketheriel.

Ischim, asistaţi-mă în numele lui Chadai.
Keroubim, fiţi forţa mea în numele lui Adonai.
Bnei Elohim, fiţi fraţii mei în numele Fiului şi prin virtuţile lui Tsebaoth.
Elohim, luptaţi pentru mine în numele Tetragrammaton-ului.
Malahim, protejaţi-mă în numele lui Yahve.
Serafim, curăţaţi-mă în numele lui Eloha.

Haschmalim, luminați-mă prin splendoarea lui Elohim şi lui Shekina.
Aralim, acționați.
Ophanim, întoarceți-vă şi străluciți.
Hayot-haKodesch, strigați, vorbiți, răcniți, mugiți.

Kadosch, Kadosch, Kadosch, Chadai, Adonai.
Iod He Vav He.
Ehieh Ascher Ehieh.
Aleluia, Aleluia, Aleluia.
Amin.

Pentru ca aceste înalte entități să poată răspunde la chemarea voastră şi să vă aducă ajutorul şi lumina lor, trebuie cel puțin să le pregătiți în voi condiții favorabile: pace, puritate. A pronunța numele lor sau a cunoaşte momentul propice pentru a le invoca nu e suficient. Pentru a atrage binecuvântări, trebuie să vă consacrați, să vă puneți în serviciul Divinității.

Dar câți sunt capabili să-şi abandoneze preocupările pentru a urca aceste culmi? Foarte puțini. De aceea renunț adesea să vă vorbesc despre aceste regiuni care sunt poate singurele în care mă simt fericit. Adesea, venind spre sala de conferințe, îmi spun: "Astăzi le voi vorbi despre Arborele Vieții şi despre ierarhiile îngereşti..." Şi deja pe drum le pronunț numele în interiorul meu. Dar când ajung şi văd fețele voastre, simt că sunt lucruri mult mai urgente pe care trebuie să vi le spun! Cum aş putea să vă întrețin cu aceste subiecte sublime când citesc în privirea voastră cât sunteți de prinşi de necazurile vieții cotidiene?..

Dar astăzi am pronunțat aceste nume divine, ele au plecat în spațiu, ierarhiile glorioase au auzit că le-am invocat şi că le-am cerut binecuvântările lor pentru voi. (A se vedea primul capitol din "Adevărata Învățătură a lui Christ" colecția Izvor Nr 215, unde rugăciunea domnească "Tatăl Nostru..." este comentată în legătură cu cele zece sefiroturi.)